



Eiropas Savienības  
Padome

Briselē, 2022. gada 2. jūnijā  
(OR. en)

9707/22

ECOFIN 528  
UEM 135

## PAVADVĒSTULE

---

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2022. gada 2. jūnijs

Saņēmējs: Padomes Ģenerālsekretariāts

---

K-jas dok. Nr.: COM(2022) 280 final

---

Temats: KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI  
2022. GADA KÓNVERĢENCES ZIŅOJUMS (sagatavots saskaņā ar  
Līguma par Eiropas Savienības darbību 140. panta 1. punktu)

---

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2022) 280 *final*.

---

Pielikumā: COM(2022) 280 *final*



Briselē, 1.6.2022.  
COM(2022) 280 final

**KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI**

**2022. GADA KONVERĢENCES ZIŅOJUMS**

**(sagatavots saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 140. panta 1. punktu)**

{SWD(2022) 280 final}

## 1. ZIŅOJUMA MĒRĶIS

Euro ir iecerēts kā visas Eiropas Savienības vienotā valūta. Pašlaik to ik dienu eurozonā izmanto aptuveni 343 miljoni cilvēku 19 dalībvalstīs. Tas sniedz tādas praktiskus labumus kā stabilas cenas, zemākas darījumu izmaksas iedzīvotājiem un uzņēmumiem, pārredzamāki tirgi, kuros valda lielāka konkurence, un lielāks ES iekšējās un starptautiskās tirdzniecības apjoms. Euro ir arī otrā visvairāk izmantotā valūta pasaulē.

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 140. panta 1. punktā ir noteikts, ka Komisija un Eiropas Centrālā banka (ECB) vismaz reizi divos gados vai pēc dalībvalsts ar izņēmuma statusu<sup>1</sup> pieprasījuma ziņo Padomei par panākumiem, ko dalībvalstis guvušas, pildot savas saistības attiecībā uz ekonomiskās un monetārās savienības izveidi. 2020. gada jūnijā Komisija un ECB pieņēma jaunākos konverģences ziņojumus.

2022. gada konverģences ziņojums attiecas uz šādām septiņām dalībvalstīm ar izņēmuma statusu: Bulgāriju, Čehiju, Horvātiju, Ungāriju, Poliju, Rumāniju un Zviedriju<sup>2</sup>. Detalizētāks konverģences stāvokļa novērtējums šajās dalībvalstīs ir sniegts šim ziņojumam pievienotajā dienestu darba dokumentā<sup>3</sup>.

LESD 140. panta 1. punktā ir ietverta prasība, ka ziņojumos jāiekļauj vērtējums par valsts tiesību aktu, tai skaitā valsts centrālās bankas statūtu, saderību ar LESD 130. un 131. pantu, kā arī ar Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas statūtiem ("ECBS/ECB statūti"). Ziņojumos, atsaucoties uz konverģences kritērijiem (cenu stabilitāte, publiskās finanses, valūtas kursa stabilitāte, ilgtermiņa procentu likmes), kā arī ņemot vērā citus LESD 140. panta 1. punkta pēdējā daļā minētos faktorus, arī jāvērtē, vai attiecīgajā dalībvalstī ir sasniegts augsts ilgtermiņa konverģences līmenis. Četri konverģences kritēriji ir sīkāk iztirzāti Līgumiem pievienotajā protokolā (Protokols Nr. 13 par konverģences kritērijiem).

Covid-19 pandēmijas uzliesmojums 2020. gada martā izraisīja smagu ekonomikas lejupslīdi ES kopumā un visās dalībvalstīs. Bezprecedenta pasākumi ES un atsevišķu dalībvalstu līmenī mazināja krīzes ietekmi un 2021. gadā sekmēja stabilu atveseļošanos. Jo īpaši Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas ātra iedarbināšana kopā ar pagaidu regulējumu valsts atbalsta pasākumiem ļāva visās dalībvalstīs sniegt liela mēroga fiskālo atbalstu. ECB veica arī plašu monetārās politikas pasākumu kopumu, lai saglabātu labvēlīgus finansēšanas nosacījumus visām ekonomikas nozarēm, tādējādi atbalstot ekonomisko aktivitāti un saglabājot vidēja termiņa cenu stabilitāti. ES noturību vēl vairāk stiprina Atveseļošanas un noturības mehānisma — atveseļošanas instrumenta *NextGenerationEU* centrālā elementa — ieviešana. Vienlaikus spēcīgā atveseļošanās 2021. gadā, problēmas piegādes ķēdēs un enerģijas cenu palielināšanās veicināja strauju inflācijas kāpumu visā 2021. gadā un 2022. gada sākumā.

Krievijas iebrukums Ukrainā 2022. gada 24. februārī lika pārvērtēt ES ekonomikas perspektīvas — iepriekš tika prognozēts, ka 2022. un 2023. gadā tā piedzīvos strauju attīstību. Krīze galvenokārt radīja jaunu piedāvājuma puses šoku ekonomikai, kas jau iepriekš saskārās ar inflācijas spiedienu. Tā ir vājinājusi atveseļošanas izredzes un

<sup>1</sup> Dalībvalstis, kuras vēl nav izpildījušas euro ieviešanai nepieciešamos nosacījumus, sauc par dalībvalstīm ar izņēmuma statusu. Dānija vienojās par nepiedalīšanos pirms Māstrihtas līguma pieņemšanas un ekonomiskās un monetārās savienības trešajā posmā nepiedalās.

<sup>2</sup> Dānija nav paudusi nodomu ieviest euro, tāpēc novērtējums uz to neattiecas.

<sup>3</sup> Šajā ziņojumā izmantoti dati, kas apkopoti līdz 2022. gada 18. maijam. Konverģences novērtējuma pamatā ir dažādi ikmēneša konverģences rādītāji, kas ir aprēķināti par laiku līdz 2022. gada aprīlim.

pastiprinājusi augšupejošu cenu spiedienu, vienlaikus vēl vairāk uzsverot vajadzību pēc lielākām privātām un publiskām investīcijām, lai dažādotu Eiropas enerģijas piegādes un uzlabotu enerģētisko drošību. Vairākas šajā ziņojumā novērtētās dalībvalstis ar izņēmuma statusu ir starp tām, kuras visvairāk ietekmē krīze, ko izraisīja Krievijas iebrukums Ukrainā. Šī ietekme dažādā mērā atspoguļo šo valstu ekonomikas salīdzinoši augsto energointensitāti, dažu valstu lielo atkarību no Krievijas gāzes un naftas piegādēm, tirdzniecības saiknēm ar Krieviju un sākotnējās palīdzības sniegšanu cilvēkiem, kas bēg no Ukrainas. 2022. gada 18. maijā Komisija ierosināja plānu *REPowerEU*, kura galvenais instruments būs Atveseļošanas un noturības mehānisms. Tā mērķis ir līdz 2030. gadam pakāpeniski novērst atkarību no Krievijas fosilā kurināmā, dažādojot ES gāzes piegādes un paātrinot zaļo pārkārtošanos.

2022. gada 23. maijā Komisija nāca klajā ar 2022. gada pavasara Eiropas pusgada pasākumu kopumu. Dalībvalstīm pirmām kārtām būtu jāpievērš uzmanība savlaicīgai atveseļošanas un noturības plānu (ANP) īstenošanai. Tāpēc Komisija ierosina Padomei adresēt visām dalībvalstīm, kurām ir apstiprināts ANP, ieteikumu par fiskālo politiku, attiecīgā gadījumā ietverot fiskālās un strukturālās reformas, ieteikumu par ANP un kohēzijas politikas programmu īstenošanu, ieteikumu par enerģētikas politiku saskaņā ar *REPowerEU* mērķiem un attiecīgā gadījumā — papildu ieteikumu par neatrisinātām un/vai jaunām strukturālajām problēmām. Ieteikumu darbības joma ir plašāka dalībvalstīm, kurām nav apstiprināta ANP.

Covid-19 pandēmijas uzliesmojums, pasākumi, kas veikti, reaģējot uz šo krīzi, preču cenu kāpums, piegāžu ierobežojumi un stabilā atveseļošanās 2021. gadā būtiski ietekmēja dažus šajā ziņojumā izmantotos ekonomiskās konverģences rādītājus. Tas īpaši attiecas uz cenu stabilitātes kritērija novērtējumu. Inflācijas rādītāju atšķirības ES palielinājās galvenokārt tāpēc, ka atveseļošanās neviendabīgi ietekmēja dalībvalstu inflācijas līmeni un enerģijas cenu inflācijas atšķirības. Turklāt nozīme ir arī dažādiem fiskāliem pasākumiem, ko valstu iestādes veic, lai mazinātu enerģijas cenu kāpuma ietekmi. Daži no šiem pasākumiem, piemēram, sociālie pārvedumi visneaizsargātākajām mājsaimniecībām, patērīna cenas tieši neietekmē, bet citi pasākumi inflācijas konverģences novērtējumu ietekmē tiešāk. Turklāt ilgtermiņa procentu likmes sākotnēji ietekmēja politikas pasākumi, kas veikti, lai stabilizētu finanšu tirgus un saglabātu labvēlīgus finansēšanas nosacījumus, un vēlāk — augstākas inflācijas prognozes un atšķirīgas stingrāku monetāro nosacījumu ieviešanas pieejas.

2020. gada ekonomikas lejupslīde un fiskālā reakcija uz Covid-19 pandēmiju izraisīja vispārējās valdības budžeta deficīta un parāda strauju pieaugumu. 2020. gadā 25 dalībvalstīs deficīts pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību 3 % no IKP, un ES kopējais deficīts bija 6,8 % no IKP. 2021. gadā spēcīgā ekonomikas atveseļošanās veicināja valdības budžeta deficīta un parāda uzlabojumus — deficīts pārsniedza 3 % no IKP piecpadsmit dalībvalstīs, bet ES kopējais deficīts samazinājās līdz 4,7 % no IKP. 2020. gada martā Eiropas Komisija ar ES finanšu ministru piekrišanu iedarbināja Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējo izņēmuma klauzulu. 2022. gada 23. maija paziņojumā par 2022. gada Eiropas pusgada pavasara pasākumu kopumu Komisija uzskatīja, ka Savienība vēl nav pārvarējusi smagas ekonomikas lejupslīdes periodu un ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2023. gadā vispārējo izņēmuma klauzulu saglabātu un apturētu to no 2024. gada. Komisija aicināja Padomi apstiprināt šo secinājumu, lai sniegtu skaidrību dalībvalstīm. Komisija uzskatīja, ka 2020., 2021. un 2022. gada pavasarī nevajadzētu pieņemt lēmumu par

to, vai dalībvalstīm piemērot pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, ņemot vērā Covid-19 pandēmijas ārkārtējo makroekonomisko un fiskālo ietekmi, kas kopā ar ģeopolitisko situāciju 2022. gada pavasarī rada ārkārtīgu nenoteiktību, arī attiecībā uz detalizētas fiskālās politikas pieejas izstrādi<sup>4</sup>. Šiem secinājumiem ir tieša ietekme uz šajā ziņojumā ietvertā valdības budžeta stāvokļa kritērija novērtējumu.

Krievijas iebrukuma Ukrainā ietekme uz 2022. gada konverģences ziņojumā izmantotajiem vēsturiskajiem datiem ir maza. Iemesls ir ziņojuma robeždatums (18. maijs), kas līdzās Līgumā noteiktajām cenu stabilitātes un ilgtermiņa procentu likmes kritēriju aprēķina metodēm (t. i., jāizmanto viena gada vidējie rādītāji) nozīmē, ka attiecīgie dati tomēr lielā mērā atspoguļo situāciju pirms Krievijas iebrukuma. Savukārt tas, cik lielā mērā ekonomiskās konverģences rādītājus ietekmē Krievijas iebrukuma izraisītā krīze, kā arī citas pašreizējās ekonomiskās norises, ir pilnībā atspoguļots ekonomikas prognozēs 2022. un 2023. gadam, kuras Komisija publicēja 2022. gada 16. maijā (Komisijas 2022. gada pavasara ekonomikas prognoze) un kuras tiek izmantotas konverģences ilgspējas novērtēšanai. Šī prognoze ir pirmais visaptverošais Komisijas novērtējums par Krievijas iebrukuma Ukrainā izraisītās krīzes iespējamo ietekmi uz ekonomiku 2022. un 2023. gadā, tāpēc tajā ir lielāka nenoteiktība nekā parasti.

#### Konverģences kritēriji

Lai pārbaudītu **valsts tiesību aktu**, tai skaitā dalībvalstu ar izņēmuma statusu valsts centrālās bankas statūtu, **saderību** ar LESD 130. pantu un atbilstību LESD 131. pantā paredzētajam saderības pienākumam, jāizvērtē, kā tiek ievērots monetārās finansēšanas aizliegums (LESD 123. pants) un aizliegums paredzēt privileģētu režīmu attiecībā ar finanšu iestādēm (LESD 124. pants), kā arī atbilstība ECBS mērķiem (LESD 127. panta 1. punkts) un uzdevumiem (LESD 127. panta 2. punkts) un citi aspekti, kas saistīti ar valstu centrālo banku integrāciju ECBS.

**Cenu stabilitātes kritērija** definīcija ir iekļauta LESD 140. panta 1. punkta pirmajā ievilkumā: “*augsts cenu stabilitātes līmenis; to nosaka, samērojot inflācijas līmeni attiecīgā valstī ar inflācijas līmeni, augstākais, trijās cenu ziņā stabilākajās dalībvalstīs*”.

Protokola par konverģences kritērijiem 1. pantā noteikts, ka “*cenu stabilitātes kritērijs (..) nozīmē, ka attiecīgajā dalībvalstī ir stabilas cenas un vienā gadā pirms novērtējuma vidējais inflācijas līmenis nepārsniedz 1,5 %, to samērojot ar, augstākais, tādu triju dalībvalstu datiem, kur cenu stabilitāte ir vislielākā. Inflāciju aprēķina, salīdzinot patēriņa cenu indeksus un ņemot vērā to, ka dažādās valstīs to nosaka dažādi*”<sup>5</sup>.

Prasība par ilgspēju nozīmē, ka apmierinošu inflācijas rādītāju pamatā jābūt resursu izmaksu līmenim un citiem faktoriem, kas ietekmē cenu izmaiņas strukturālā ziņā, nevis īstermiņa faktoru ietekmi. Tāpēc konverģences pārbaude ietver tādu faktoru novērtējumu, kam ir ietekme uz inflācijas prognozēm, un to papildina atsauce uz jaunākajām Komisijas inflācijas prognozēm<sup>6</sup>. Šajā sakarībā ziņojumā arī tiek vērtēts, vai valsts varētu sasniegt atsauces vērtību nākamo mēnešu laikā.

<sup>4</sup> Padome 2020. gada 3. aprīlī nolēma, ka Rumānijā pastāv pārmērīgs budžeta deficīts, ņemot vērā plānoto pārmērīgo budžeta deficītu 2019. gadā.

<sup>5</sup> Cenu stabilitātes kritērija vajadzībām inflāciju aprēķina, izmantojot saskaņoto patēriņa cenu indeksu (SPCI), kas ir definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2016/792.

<sup>6</sup> Visas inflācijas un citu mainīgo lielumu prognozes, kas sniegtas šajā ziņojumā, ir ņemtas no Komisijas 2022. gada pavasara ekonomikas prognozes. Prognozes pamatā ir virkne kopēju pieņēmumu attiecībā uz ārējiem mainīgajiem lielumiem un nemainīgas politikas pieņēmums, tajā pašā laikā ņemot vērā pietiekami detalizēti zināmus pasākumus.

Aprēķinātā inflācijas atsauces vērtība 2022. gada aprīlī bija 4,9 %, un “trīs dalībvalstis ar vislabākajiem darbības rādītājiem” bija Francija, Somija un Grieķija<sup>7</sup>.

Malta un Portugāle ir uzskatāmas par izslēdzamām valstīm, jo katrai valstij specifisku faktoru dēļ to inflācijas līmenis būtiski atšķīrās no eurozonas vidējā rādītāja, un tas ierobežo to iespējas būt par nozīmīgu kritēriju citām dalībvalstīm<sup>8</sup>. Tas atbilst iepriekšējai praksei, jo izslēdzamās valstis tika noteiktas arī 2004., 2010., 2013., 2014. un 2016. gada konverģences ziņojumos. Izslēdzamās valstis nosaka, pamatojoties uz diviem kritērijiem, skatot tos kopīgi: i) inflācijas līmenis ir ievērojami zemāks par eurozonas vidējo līmeni, un ii) inflācijas līmeni nosaka katrai valstij specifiski faktori, kurus nevar uzskatīt par tādiem, kas raksturo eurozonas inflāciju noteicošo procesu. Iepriekšējos konverģences ziņojumos dalībvalstis, kurās inflācijas līmenis bija vismaz par 1,5 procentpunktiem zemāks nekā eurozonā, parasti tika uzskatītas par izslēdzamajām valstīm. 2022. gada aprīlī Maltas un Portugāles 12 mēnešu vidējais inflācijas līmenis bija attiecīgi par 2,2 un 1,7 procentpunktiem zemāks par eurozonas vidējo līmeni (4,4 %).

Turklāt Maltas un Portugāles inflācijas rādītājus noteica katrai valstij specifiski faktori. Maltas gadījumā valsts specifiskie faktori, kas atspoguļojas salīdzinoši zemā vidējā inflācijas līmenī, ietver kopumā stabilas enerģijas cenas strauji augošo starptautisko naftas un gāzes cenu kontekstā un lielākas SPCI aprēķināšanai izmantoto svērumu izmaiņas nekā lielākajā daļā citu ES valstu 2021. gadā. To, ka enerģijas cenu inflācija Maltā bija zema, jo īpaši veicināja valdības pasākumi, t. sk. finansiāls atbalsts enerģētikas nozarei. To sekmēja arī līguma par sašķidrinātās dabasgāzes piegādi par fiksētu cenu noslēgšana.

Portugāles gadījumā valsts specifiskie faktori, kas atspoguļojas salīdzinoši ļoti zemā vidējā inflācijas līmenī, ietver salīdzinoši zemu enerģijas cenu inflāciju un valsts vājāku ciklisko pozīciju salīdzinājumā ar lielāko daļu citu ES dalībvalstu. Enerģijas cenu inflāciju ietekmēja vairāki faktori, tai skaitā daudzi un dažādi regulatīvie pasākumi, kas ļāva noturēt elektroenerģijas un dabasgāzes mazumtirdzniecības cenu kāpumu krietni zem ES vidējā līmeņa. Turklāt ekonomisko aktivitāti un inflāciju Portugālē ilgstoši negatīvi ietekmēja Covid-19 krīze. Pandēmijas sākumposmā ekonomiskā aktivitāte valstī tika skarta smagāk nekā lielākajā daļā citu ES dalībvalstu, un kopš tā laika tās atveseļošanās ir bijusi salīdzinoši lēna. Portugāles IKP 2021. gada ceturtajā ceturksnī joprojām bija ievērojami zemāks par pirmskrīzes augstāko līmeni, un šī starpība bija otrā lielākā ES. Tas galvenokārt atspoguļo Portugāles lielo atkarību no tūrisma, jo īpaši tāda, kas balstīts uz avioreisiem, — šo sektoru pandēmija ir skārusi smagi un ilgstoši. Salīdzinoši vājā Portugāles ekonomikas atveseļošanās ilgstoši mazināja inflāciju pakalpojumu nozarē, jo īpaši ar tūrisma saistītajos sektoros.

Konverģences **kritērijs attiecībā uz publiskajām finansēm** ir noteikts LESD 140. panta 1. punkta otrajā ievilkumā kā “*valsts finanšu stāvokļa stabilitāte; to konstatē, izejot no tā, vai ir sasniegts valsts budžeta stāvoklis bez pārmērīga deficīta, kā noteikts šā Līguma 126. panta 6. punktā*”.

Papildus tam Protokola par konverģences kritērijiem 2. pantā ir noteikts, ka šis kritērijs nozīmē to, ka “*novērtējuma brīdī uz dalībvalsti neattiecas atbilstīgi 126. panta 6. punktam pieņemtais Padomes lēmums par pārmērīgu budžeta deficītu*”.

<sup>7</sup> Attiecīgie 12 mēnešu vidējie inflācijas rādītāji bija 3,2 %, 3,3 % un 3,6 %.

<sup>8</sup> 2022. gada aprīlī 12 mēnešu vidējais inflācijas līmenis Maltā un Portugālē bija attiecīgi 2,1 % un 2,6 %, bet eurozonā — 4,4 %.

LESD 140. panta 1. punkta trešajā ievilkumā **valūtas kursa kritērijs** ir skaidrots šādi: “*vismaz divus gadus attiecīgās valsts valūtas kursa svārstības palikušas Eiropas monetārās sistēmas valūtas maiņas mehānisma noteiktajās robežās, un šīs valsts valūta nav devalvēta attiecībā pret euro*”.

Protokola par konverģences kritērijiem 3. pantā noteikts: “*Kritērijs (..) dalībai Eiropas monetārās sistēmas valūtas maiņas mehānismā ir tāds, ka dalībvalsts vismaz divus gadus pirms novērtējuma bez lielām grūtībām ir ievērojusi paredzētās normālās svārstību robežas Eiropas monetārās sistēmas valūtas maiņas mehānismā. Proti, dalībvalsts šajā laikā pēc savas iniciatīvas nav devalvējusi savas valūtas oficiālo maiņas kursu attiecībā pret euro*”<sup>9</sup>.

Attiecīgais valūtas kursa stabilitātes novērtēšanas divu gadu periods šajā ziņojumā aptver laikposmu no 2020. gada 19. maija līdz 2022. gada 18. maijam. Novērtējot valūtas kursa stabilitātes kritēriju, Komisija ņem vērā izmaiņas tādos papildu rādītājos kā ārvalstu valūtas rezerves un īstermiņa procentu likmes. Tajā ņemta vērā arī politikas pasākumu, tai skaitā valūtas maiņas intervences un attiecīgos gadījumos starptautiskās finansiālās palīdzības, loma valūtas kursa stabilitātes saglabāšanā. Divas no šajā ziņojumā novērtētajām dalībvalstīm ar izņēmuma statusu pašlaik ir iesaistītas Eiropas valūtas maiņas mehānismā (VKM II), proti, Bulgārija un Horvātija. Par dalību VKM II pēc dalībvalsts pieprasījuma, savstarpēji vienojoties, lemj visi VKM II dalībnieki<sup>10</sup>. Šis ziņojums nav saistīts ar pievienošanās VKM II procesu, un tajā nav novērtētas dalībvalstu iespējas pievienoties VKM II.

LESD 140. panta 1. punkta ceturtajā ievilkumā ir ietverta prasība, ka “*stabilitāti attiecībā uz dalībvalsts ar izņēmuma statusu panākto konverģenci un tās dalību valūtas maiņas mehānismā*” “*atspoguļo ilgtermiņa procentu likmes*”. Protokola par konverģences kritērijiem 4. pants arī noteikts, ka “*procentu likmju konverģences kritērijs ir tāds, ka dalībvalsts vidējā nominālā ilgtermiņa aizdevumu procentu likme, kas pirms novērtējuma novērota vienu gadu, pārsniedz ne vairāk kā 2 procentu punktus likmēm, augstākais, trijās dalībvalstīs, kur cenu stabilitāte ir vislielākā. Procentu likmes mēra, par pamatu ņemot valsts ilgtermiņa obligācijas vai līdzīgus vērtspapīrus un ņemot vērā to, ka dažādās valstīs tās nosaka dažādi*”.

Aprēķinātā procentu likmju atsauces vērtība 2022. gada aprīlī bija 2,6 %<sup>11</sup>.

LESD 140. panta 1. punktā ir arī noteikta prasība ziņojumos ņemt vērā **citus faktorus**, kas ir nozīmīgi ekonomikas integrācijai un konverģencei. Tie ietver tirgu integrāciju, tekošā konta maksājumu bilances un vienības darbaspēka izmaksu attīstību, kā arī citus cenu indeksus<sup>12</sup>. Pēdējie no minētajiem faktoriem ir atspoguļoti cenu stabilitātes novērtējumā. Šie vērā ņemamie papildu faktori ir nozīmīgi rādītāji saistībā ar to, vai dalībvalsts integrācija eurozonā varētu norisināties bez sarežģījumiem, un sniedz labāku priekšstatu par konverģences ilgtspēju.

Šajā ziņojumā sniegtais ilgtspējīgas konverģences pakāpes novērtējums attiecībā uz dalībvalstīm ar izņēmuma statusu ir balstīts uz Komisijas 2022. gada pavasara ekonomikas prognozi un Eiropas pusgada ietvaros sniegtajām politikas

<sup>9</sup> Izvērtējot atbilstību valūtas kursa kritērijam, Komisija pārbauda, vai valūtas kurss ir saglabājis tuvs valūtas kursa mehānisma II (VKM II) oficiālajam maiņas kursam, bet vienlaikus var ņemt vērā valūtas kursa paaugstināšanās cēloņus saskaņā ar neoficiālās ECOFIN padomes Kopējo paziņojumu par pievienošanās valstīm un VKM II (2003. gada 5. aprīlis, Atēnas).

<sup>10</sup> VKM II dalībnieki ir eurozonas finanšu ministrijas, ECB, eurozonai nepiederīgas VKM II finanšu ministrijas un centrālās bankas.

<sup>11</sup> Atsauces vērtība 2022. gada aprīlī ir aprēķināta kā vienkāršais vidējais rādītājs no 12 mēnešu vidējās ilgtermiņa procentu likmes Francijā (0,3 %), Somijā (0,2 %) un Grieķijā (1,4 %), kam pieskaitīti divi procentpunkti.

<sup>12</sup> Tomēr ir svarīgi paturēt prātā, ka vienības darbaspēka izmaksu datus varēja ietekmēt darbaspēka saglabāšanas shēmas, kas dažās dalībvalstīs tika ieviestas pēc pandēmijas uzliesmojuma.

pamatnostādnēm. Tajā jo īpaši ņemta vērā budžeta uzraudzība, kas veikta saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta un makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru. Tajā atspoguļoti arī Komisijas veiktie fiskālās stabilitātes risku un valstu fiskālo sistēmu novērtējumi, kā arī atveseļošanas un noturības plānu īstenošana.

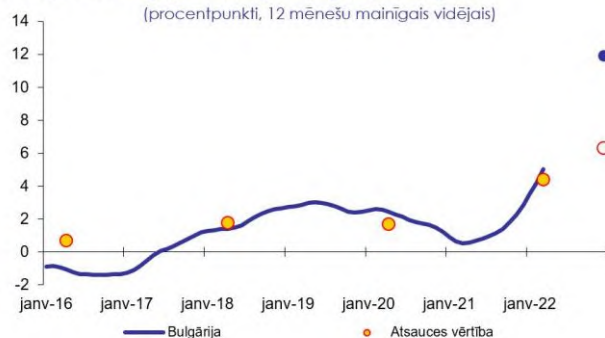
## 2. BULGĀRIJA

**Ņemot vērā juridiskās atbilstības un konverģences kritēriju izpildes novērtējumu, kā arī attiecīgos papildu faktoros, Komisija uzskata, ka Bulgārija nav izpildījusi nosacījumus euro ieviešanai.**

**Bulgārijas tiesību akti**, konkrētāk, Likums par Bulgārijas nacionālo banku, **nav pilnībā atbilstoši** LESD 131. pantā noteiktajam saderības pienākumam. Nesaderības un nepilnības attiecas uz centrālās bankas neatkarību, monetārās finansēšanas aizliegumu un centrālās bankas integrāciju ECBS euro ieviešanas laikā attiecībā uz uzdevumiem, kas noteikti LESD 127. panta 2. punktā un ECBS/ECB statūtu 3. pantā.

**Bulgārija nav izpildījusi cenu stabilitātes kritēriju.** Vidējais inflācijas līmenis Bulgārijā 12 mēnešu periodā līdz 2022. gada aprīlim bija 5,9 %, kas ir augstāks par 4,9 % atsaucē vērtību. Komisija prognozē, ka turpmākajos mēnešos tas saglabāsies virs atsaucē vērtības.

2.a diagramma. Bulgārija — inflācijas kritērijs kopš 2016. gada  
(procentpunkti, 12 mēnešu mainīgais vidējais)



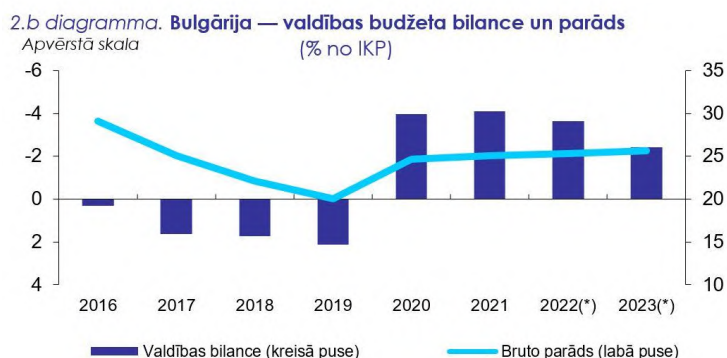
Piezīme. Punkti grafika labajā pusē parāda prognozēto atsaucē vērtību un 12 mēnešu vidējo inflācijas līmeni valstī 2022. gada decembrī. Atsaucē vērtības 2016., 2018. un 2020. gadam attiecas uz atsaucē vērtībām, kas aprēķinātas iepriekšējos konverģences ziņojumos.  
Avots: Eurostat, Komisijas dienestu 2022. gada pavasara prognoze.

Gada SPCI inflācija Ungārijā 2020. gadā vidēji bija 1,2 %, bet 2021. gadā tā pieauga līdz 2,8 %. Gada SPCI inflācija samazinājās no 1,3 % 2020. gada aprīlī līdz -0,3 % 2021. gada janvārī. Pēc tam 2021. gada laikā kopējā inflācija palielinājās, bet 2022. gada pirmajos mēnešos strauji pieauga un 2022. gada aprīlī sasniedza 12,1 %. Neapstrādātas pārtikas cenu deflācija un zems apstrādātas pārtikas cenu inflācijas līmenis noteica inflācijas samazināšanos laikposmā no 2020. gada aprīļa līdz 2021. gada janvārim. Turpmāko inflācijas pieauguma tempu 2021. gadā noteica visu plašo kategoriju izteiktā ietekme. Jo īpaši degvielas cenas 2021. gada decembrī veicināja gada inflācijas līmeņa pieaugumu par 3,5 procentpunktiem. 2022. gada pirmajā pusgadā kopējā inflācija turpināja palielināties augstāku enerģijas cenu un citu plaša mēroga cenu palielinājumu dēļ. Gada SPCI inflācijas līmenis Bulgārijā 2020. un 2021. gadā vidēji bija augstāks nekā eurozonā.

Saskaņā ar Komisijas 2022. gada pavasara ekonomikas prognozi inflācija ievērojami palielināsies no 2,8 % 2021. gadā līdz 11,9 % 2022. gadā, pakāpeniski samazinoties līdz 5,0 % 2023. gadā. Paredzams, ka kopējā inflācija palielināsies un saglabāsies

augsta, jo pastāvīgi palielināsies enerģijas un citu starpproduktu izmaksas, gaidāms regulēto gāzes un siltumapgādes cenu kāpums, kā arī paaugstināsies starptautiskās pārtikas cenas un pieaugs importa deflatori. Relatīvi zema cenu līmenis Bulgārijā (aptuveni 52 % no eurozonas vidējā līmeņa 2020. gadā) liecina par ievērojamu cenu līmeņa konverģences potenciālu ilgtermiņā.

**Bulgārija ir izpildījusi publisko finanšu stāvokļa kritēriju.** Uz Bulgāriju neattiecas Padomes lēmums par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu. Vispārējās valdības budžeta bilance kopumā saglabājās stabila — 2020. gadā deficīts bija 4,0 % no IKP un 2021. gadā — 4,1 % no IKP. Pēc perioda, kad bija vērojams budžeta pārpalikums, šie deficīti ir pandēmijas izraisītā satricinājuma un Bulgārijas valdības veikto pretpasākumu rezultāts. Saskaņā ar Komisijas 2022. gada pavasara ekonomikas prognozi 2022. gadā vispārējās valdības bilance uzlabosies līdz -3,7 % no IKP. Deficīta mazināšanas gaitu apgrūtina fiskālās izmaksas, kas saistītas ar bēgļiem no Ukrainas, kā arī pasākumi saistībā ar augstākām enerģijas cenām. Pieņemot, ka politika nemainīsies, paredzams, ka budžeta deficīts 2023. gadā sasniegs -2,4 % no IKP. Komisija 2022. gada 23. maijā pieņēma ziņojumu, kas sagatavots saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu, par 18 dalībvalstīm, arī Bulgāriju. Kopumā, ņemot vērā visus attiecīgos faktorus, ziņojumā veiktā analīze liecina, ka Bulgārija nav izpildījusi deficīta kritēriju. Kā norādīts 2022. gada 2. marta paziņojumā<sup>13</sup>, Komisija nav ierosinājusi sākt jaunas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras. Tā atzīmēja, ka Covid-19 pandēmijai joprojām ir ārkārtēja makroekonomiskā un fiskālā ietekme, kas kopā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā rada ārkārtīgu nenoteiktību, arī attiecībā uz detalizētas fiskālās politikas pieejas izstrādi. Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, Komisija uzskatīja, ka lēmums par to, vai dalībvalstīm piemērot pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, 2022. gada pavasarī nebūtu jāpieņem. Valsts parāda attiecība pret IKP palielinājās no nedaudz zem 25 % 2020. gadā līdz 25,1 % 2021. gadā, un paredzams, ka 2022. gadā tā saglabāsies kopumā tāda pati, bet 2023. gadā lēni pieaugs līdz 26 %. Neraugoties uz zemo prognozēto parāda līmeni 2032. gadā (37 % no IKP), Bulgārijas parāda atmaksājāmības riski vidējā termiņā šķiet vidēji. Prognoze ir pakļauta ievērojamai nenoteiktībai. Bulgārija pēdējos gados ir izstrādājusi spēcīgu fiskālo sistēmu, un tagad tai ir labāki rezultāti atbilstības panākšanas ziņā. Tomēr noteikumu sistēma šķiet sarežģīta, tāpēc process vairāk jāracionalizē.



(\*) Komisijas dienestu 2022. gada pavasara prognoze.  
Avots: Eurostat, Komisijas dienesti.

<sup>13</sup> Plašāku informāciju skatīt COM(2022) 85 final: [https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/economy-finance/com\\_2022\\_85\\_1\\_en\\_act\\_en.pdf](https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/economy-finance/com_2022_85_1_en_act_en.pdf).

**Saskaņā ar valstij noteikto valūtas nodrošinājuma sistēmu Bulgārijas levas kurss attiecībā pret euro kopš iepriekšējā Konverģences ziņojuma ir stabils.** Valūtas kursa stabilitātes novērtēšanai atbilstošais divu gadu periods ilgst no 2020. gada 19. maija līdz 2022. gada 18. maijam. Bulgārijas leva tika iekļauta VKM II 2020. gada 10. jūlijā, un tās oficiālais kurss pret euro ir 1,95583 ar standarta svārstību koridoru  $\pm 15\%$ . Bulgārijas nacionālā banka cenšas sasniegt tās galveno mērķi — cenu stabilitāti, izmantojot valūtas kursa enkuru, kas ir daļa no valūtas nodrošinājuma sistēmas. Bulgārija tās valūtas nodrošinājuma sistēmu ieviesa 1997. gadā, piesaistot Bulgārijas levu Vācijas markai un vēlāk euro. Bulgārija pievienojās VKM II ar tās spēkā esošo valūtas nodrošinājuma sistēmu kā vienpusējām saistībām, tādējādi neuzliekot ECB papildu pienākumus. Levas kurss divu gadu novērtējuma periodā saglabājās stabils un neradīja nekādas spriedzes vai devalvācijas pazīmes attiecībā pret euro. Papildu rādītāji, piemēram, ārvalstu valūtas rezervju un īstermiņa procentu likmju dinamika, liecina, ka investoru riska uztvere attiecībā uz Bulgāriju joprojām ir labvēlīga. Ievērojama oficiālo rezervju rezerve joprojām ir pietiekama, lai nodrošinātu valūtas nodrošinājuma sistēmas noturību. Pēc pievienošanās VKM II Bulgārija apņēmas īstenot virkni politikas pasākumu — tā sauktās pēciestāšanās saistības —, lai nodrošinātu, ka tās dalība mehānismā ir ilgtspējīga un ka valsts sasniedz augstu ekonomikas konverģences līmeni pirms euro ieviešanas. Pasākumi aptver četras politikas jomas: nebanku finanšu sektors, maksātspējas regulējums, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas regulējums un valsts uzņēmumu pārvaldība. Bulgārija pašlaik strādā pie tā, lai izpildītu šīs pēciestāšanās saistības, sadarbojoties ar Komisiju, kas uzrauga tās progresu.

Šajā novērtējumā aplūkotajos divos gados levas kurss saglabājās VKM II oficiālā kursa līmenī. VKM II ietvaros nav notikusi levas centrālās paritātes devalvācija. Iespējamā Padomes lēmuma pieņemšanas brīdī 2022. gada jūlijā leva būs iesaistīta VKM II 24 mēnešus. Bulgārija ir izpildījusi valūtas kursa kritēriju.

**Bulgārija ir izpildījusi ilgtermiņa procentu likmju konverģences kritēriju.** Vidējā ilgtermiņa procentu likme gadā līdz 2022. gada aprīlim bija 0,5 %, kas ir ievērojami zemāka par 2,6 % atsauces vērtību. Ilgtermiņa procentu likmes Bulgārijā no 2020. gada sākuma līdz 2021. gada beigām bija ļoti zemas un samērā stabilas un saglabājās 0,1–0,4 % robežās. Īslaicīgs palielinājums bija vērojams tikai 2020. gada jūnijā–jūlijā, kad bāzes procentu likme pieauga līdz 0,7 %. Tajā pašā periodā starpība starp to un Vācijas etalona obligāciju lielākoties bija aptuveni 60 bāzes punkti ar īslaicīgu palielinājumu virs 100 bāzes punktiem 2020. gada vidū. Tomēr 2022. gada sākumā gan procentu likme, gan starpība sāka palielināties un 2022. gada aprīlī bija attiecīgi 1,6 % un 89 bāzes punkti.

Komisija ir izvērtējusi arī **papildu faktorus**, tai skaitā maksājumu bilances dinamiku un tirgu integrāciju. Bulgārijas ārējais saldo (apvienotā tekošā konta maksājumu un kapitāla bilance) joprojām uzrāda pārpalikumu: 1,5 % no IKP 2020. gadā un 0,3 % 2021. gadā. Bulgārijas ekonomika ir labi integrēta eurozonā, izmantojot tirdzniecības un investīciju saiknes. Atsevišķi rādītāji, kas saistīti ar uzņēmējdarbības vidi, liecina, ka Bulgārijas rezultāti ir sliktāki nekā daudzām eurozonas dalībvalstīm. Problēmas ir saistītas arī ar iestāžu sistēmu, tai skaitā korupciju un valdības efektivitāti. Tomēr saistībā ar veiksmīgu dalību VKM II un saskaņā ar atveseļošanas un noturības plānu (ANP) Bulgārija veic pasākumus, lai uzlabotu uzņēmējdarbības vidi un saglabātu finanšu sektora stabilitāti četrās jomās, uz kurām attiecas iepriekš minētās saistības pēc pievienošanās VKM II. Bulgārijas finanšu sektors ir mazāks un mazāk attīstīts

nekā eurozonā, un tā ienākumus nenesošo aizdevumu īpatsvars ir virs vidējā rādītāja. Šis īpatsvars pēdējos gados samazinās tikai ļoti pakāpeniski. Bulgārijas finanšu sektorā dominē banku darbība, un tās banku sektors ir labi integrēts eurozonas finanšu sektorā, jo īpaši pateicoties augstam ārvalstu īpašnieku īpatsvaram. Tomēr uz tirgu balstīts finansējums ir mazāk attīstīts, un to apliecina ļoti mazie pašu kapitāla un privātā sektora parāda vērtspapīru tirgi. Saistībā ar makroekonomiskās nelīdzsvarotības novēršanas procedūru Komisija savā brīdināšanas mehānisma ziņojumā par 2022. gadu secināja, ka attiecībā uz Bulgāriju papildu padziļinātu analīzi veikt nav nepieciešams.

Bulgārijas atveseļošanas un noturības plānā izklāstīto reformu un investīciju rezultatīva īstenošana palīdzēs risināt galvenās makroekonomiskās problēmas. Tās ir sociālā iekļaušana, izglītība un prasmes, veselības aprūpe, dekarbonizācija, digitālā pārkārtošanās, uzņēmējdarbības vide un mazo un vidējo uzņēmumu finansēšana. Galvenās investīcijas ir paredzētas atjaunīgās enerģijas ražošanai, elektroenerģijas uzglabāšanai un starpsavienojumu jaudai, kā arī valsts pārvaldes digitalizācijai un digitālajām prasmēm. Galvenās reformas ietver ogļu izmantošanas pakāpeniskas pārtraukšanas sistēmas ieviešanu, elektroenerģijas tirgus liberalizāciju, visaptverošu izglītības reformu, kā arī minimālā ienākuma shēmas, kā arī nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas un maksātspējas regulējuma stiprināšanu. Plānā ietverti arī pasākumi valsts pārvaldes un tiesu sistēmas efektivitātes uzlabošanai, korupcijas novēršanai, atklāšanai un apkarošanai.

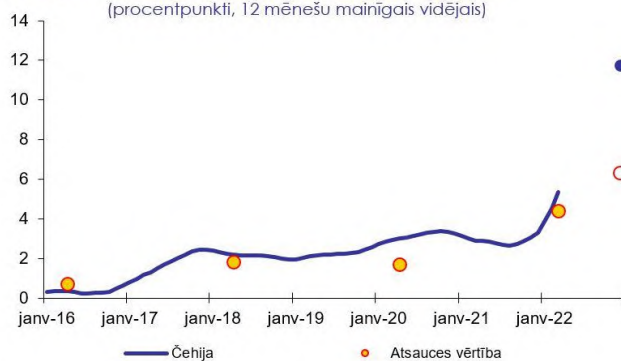
### 3. ČEHIJA

**Ņemot vērā juridiskās atbilstības un konverģences kritēriju izpildes novērtējumu, kā arī attiecīgos papildu faktorus, Komisija uzskata, ka Čehija nav izpildījusi nosacījumus euro ieviešanai.**

**Čehijas tiesību akti**, jo īpaši Čehijas Nacionālās padomes likums Nr. 6/1993 Coll. par Čehijas nacionālo banku (*ČNB* likums), **nav pilnībā atbilstoši** LESD 131. pantā noteiktajam saderības pienākumam. Nesaderības attiecas uz centrālās bankas neatkarību un centrālās bankas integrāciju ECBS euro ieviešanas laikā saistībā ar *Česká národní banka (ČNB)* mērķiem un ECBS uzdevumiem, kas noteikti LESD 127. panta 2. punktā un ECBS/ECB statūtu 3. pantā. Turklāt *ČNB* likumā ir arī nepilnības saistībā ar monetārās finansēšanas aizliegumu un ECBS uzdevumiem.

**Čehija nav izpildījusi cenu stabilitātes kritēriju.** Vidējais inflācijas līmenis Čehijā 12 mēnešu periodā līdz 2022. gada aprīlim bija 6,2 %, kas ir augstāks par 4,9 % atsaucis vērtību. Tiek prognozēts, ka turpmākajos mēnešos tas saglabāsies krietni virs atsaucis vērtības.

3.a diagramma. Čehija — inflācijas kritērijs kopš 2016. gada  
(procentpunkti, 12 mēnešu mainīgais vidējais)



Piezīme. Punkti grafika labajā pusē parāda prognozēto atsauces vērtību un 12 mēnešu vidējo inflācijas līmeni valstī 2022. gada decembrī. Atsauces vērtības 2016., 2018. un 2020. gadam attiecas uz atsauces vērtībām, kas aprēķinātas iepriekšējos konverģences ziņojumos. Avots: Eurostat, Komisijas dienestu 2022. gada pavasara prognoze.

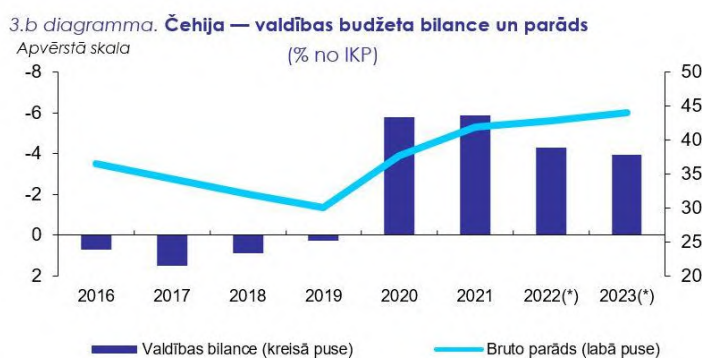
Gada SPCI inflācijas līmenis samazinājās no 3,8 % 2020. gada sākumā līdz 2,1 % 2021. gada februārī — galvenokārt enerģijas un pārtikas cenu deflācijas dēļ. Pēc tam 2021. gada laikā kopējā inflācija palielinājās, bet 2022. gada pirmajos mēnešos strauji pieauga un 2022. gada aprīlī sasniedza 13,2 %. Palielinājums 2021. gadā un 2022. gada sākumā bija plaša mēroga un atspoguļoja gan enerģijas cenu kāpumu, gan izteiktu pamatinflācijas pieaugumu (ko noteica ar enerģiju nesaistītu rūpniecības preču un pakalpojumu cenu pieaugums). Gada SPCI inflācija vidēji bija 3,3 % gan 2020., gan 2021. gadā. Gada SPCI inflācijas līmenis Čehijā 2020. un 2021. gadā vidēji bija augstāks nekā eurozonā.

Saskaņā ar Komisijas 2022. gada pavasara ekonomikas prognozi inflācija ievērojami palielināsies līdz 11,7 % 2022. gadā un tad 2023. gadā samazināsies līdz mērenam līmenim (4,5 %). Paredzams, ka abus gadus kopējā inflācija palielināsies un saglabāsies augsta, jo pastāvīgi palielināsies enerģijas un citu starpproduktu izmaksas, gaidāms administratīvi regulēto enerģijas un citu sabiedrisko pakalpojumu cenu kāpums, kā arī palielināsies pamatinflācijas komponentu — jo īpaši preču, kam seko pakalpojumi, — cenas. Relatīvi zems cenu līmenis Čehijā (aptuveni 73 % no eurozonas vidējā līmeņa 2020. gadā) liecina par ievērojamu cenu līmeņa turpmākas konverģences potenciālu ilgtermiņā.

**Čehija ir izpildījusi publisko finanšu stāvokļa kritēriju.** Uz Čehiju neattiecas Padomes lēmums par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu. Vispārējās valdības budžeta bilance nedaudz pasliktinājās — no 5,8 % deficīta 2020. gadā līdz 5,9 % no IKP deficītam 2021. gadā. Saskaņā ar Komisijas 2022. gada pavasara ekonomikas prognozi, neraugoties uz Krievijas iebrukuma Ukrainā negatīvo ietekmi, 2022. gadā vispārējās valdības bilance uzlabosies līdz -4,3 % no IKP. Krievijas iebrukuma dēļ tika īstenoti ārkārtas un integrācijas pasākumi, lai atbalstītu Ukrainas bēgļus, kā arī pasākumi enerģijas izmaksu samazināšanai. Pieņemot, ka politika nemainīsies, prognozes liecina, ka vispārējās valdības bilance 2023. gadā sasniegs -3,9 % no IKP. Komisija 2022. gada 23. maijā pieņēma ziņojumu, kas sagatavots saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu, par 18 dalībvalstīm, arī Čehiju. Kopumā, ņemot vērā visus attiecīgos faktorus, ziņojumā veiktā analīze liecina, ka Čehija nav izpildījusi deficīta kritēriju. Kā norādīts 2022. gada 2. marta paziņojumā<sup>14</sup>, Komisija nav ierosinājusi sākt jaunas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras. Tā atzīmēja, ka Covid-19 pandēmijai joprojām ir ārkārtēja makroekonomiskā un fiskālā ietekme, kas

<sup>14</sup> Plašāku informāciju skatīt COM(2022) 85 final: [https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/economy-finance/com\\_2022\\_85\\_1\\_en\\_act\\_en.pdf](https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/economy-finance/com_2022_85_1_en_act_en.pdf).

kopā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā rada ārkārtīgu nenoteiktību, arī attiecībā uz detalizētas fiskālās politikas pieejas izstrādi. Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, Komisija uzskatīja, ka lēmums par to, vai dalībvalstīm piemērot pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, 2022. gada pavasarī nebūtu jāpieņem. Valsts parāda attiecība pret IKP palielinājās no aptuveni 38 % 2020. gadā līdz 41,9 % 2021. gadā, un paredzams, ka 2022. gadā tā palielināsies līdz 42,8 %, bet 2023. gadā līdz 44,0 %. Čehijas parāda atmaksājamības riski vidējā termiņā šķiet vidēji, jo īpaši tāpēc, ka tiek prognozēts, ka valdības parāds 2032. gadā palielināsies līdz aptuveni 61 % no IKP. Prognozi ietekmē izteikts jutīgums pret nelabvēlīgām makrofinansiālām norisēm. Čehijas valsts fiskālā sistēma ir labi attīstīta. Pēc Covid-19 pandēmijas uzliesmojuma parlaments paātrinātā kārtībā pieņēma tiesību aktu grozījumus, kas pieļauj lielāku deficītu laikposmā no 2021. līdz 2027. gadam un ilgāku korekcijas gaitu (0,5 procentpunktu korekcija gadā strukturālā izteiksmē).



(\*) Komisijas dienestu 2022. gada pavasara prognoze.

Avots: Eurostat, Komisijas dienesti.

**Čehija nav izpildījusi valūtas kursa kritēriju.** Čehijas krona nav iesaistīta VKM II. Čehija *de jure* izmanto mainīgā valūtas kursa režīmu, kas ļauj centrālajai bankai veikt intervences ārvalstu valūtu tirgū. Pēc Covid-19 pandēmijas sākumposmā noteiktajiem pārvietošanās ierobežojumiem kronas vērtība 2020. gada aprīlī ievērojami samazinājās — par aptuveni 6 % (salīdzinot ar to pašu laikposmu iepriekšējā gadā). No 2020. gada jūnija tā svārstījās nedaudz augstākā līmenī līdz 2020. gada decembrim, kad sākās tās kāpuma posms, kas strauji beidzās 2022. gada sākumā. Vērtības kāpumu galvenokārt noteica ČNB īstenotā stingrāku monetāro nosacījumu straujā ieviešana. Tomēr pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā Čehijas krona piedzīvoja izteiktu vērtības samazināšanās spiedienu, kura dēļ ČNB 2022. gada marta sākumā veica īslaicīgas stabilizējošas intervences ārvalstu valūtas tirgū. 2022. gada aprīlī Čehijas kronas kurss pret euro bija pieaudzis par aptuveni 12 %, salīdzinot ar laiku pirms diviem gadiem. Valsts un eurozonas īstermiņa procentu likmju starpība palielinājās no aptuveni 90 bāzes punktiem 2021. gada maijā līdz aptuveni 580 bāzes punktiem 2022. gada aprīlī pēc tam, kad 2021. gada augustā ČNB uzsāka stingru monetāro nosacījumu ciklu.

**Čehija ir izpildījusi ilgtermiņa procentu likmju konverģences kritēriju.** Vidējā ilgtermiņa procentu likme gadā līdz 2022. gada aprīlim bija 2,5 %, kas ir zemāka par 2,6 % atsauces vērtību. Čehijas ilgtermiņa procentu likme 2020. gada pirmajos mēnešos samazinājās un 2020. gada vasarā sasniedza zemāko punktu — aptuveni 0,9 %. Pēc tam 2021. gada pavasarī tā lēni palielinājās līdz aptuveni 1,9 %, bet pēc tam, kad ČNB strauji ieviesa stingrākus monetāros nosacījumus un krasi pieauga inflācija, tā sāka palielināties straujāk. Ilgtermiņa procentu likme 2022. gada aprīlī

sasniedza 4,0 %, un starpība starp to un Vācijas etalona obligāciju tuvojās 330 bāzes punktiem.

Komisija ir izvērtējusi arī **papildu faktoros**, tai skaitā maksājumu bilances dinamiku un tirgu integrāciju. Čehijas ārējais saldo (apvienotā tekošā konta maksājumu un kapitāla bilance) 2020. gadā uzrādīja ārkārtīgi lielu pārpalikumu — 3,6 % no IKP, ko izraisīja Covid-19 krīzes ietekme uz tirdzniecības un primāro ienākumu saldo. Čehijas ekonomika ir cieši integrēta eurozonā, izmantojot tirdzniecības un investīciju saiknes. Atsevišķi rādītāji, kas saistīti ar uzņēmējdarbības vidi, liecina, ka Čehijas rezultāti ir tuvi eurozonas dalībvalstu vidējiem rezultātiem. Problēmas ir saistītas ar iestāžu sistēmu, tai skaitā valdības efektivitāti un korupcijas apkarošanas sistēmu, piemēram, saistībā ar izvairīšanos no interešu konfliktiem. Finanšu sektors Čehijā ir mazāks un mazāk attīstīts nekā eurozonā. Uz tirgu balstīts finansējums ir mazāk attīstīts, un to apliecina ļoti mazie pašu kapitāla un privātā sektora parāda vērtspapīru tirgi. Čehijas finanšu sektors ir cieši integrēts eurozonas finanšu sistēmā, jo īpaši pateicoties tam, ka finanšu starpnieki lielā mērā pieder ārvalstu īpašniekiem.

Čehijas atveseļošanas un noturības plānā (ANP) izklāstīto reformu un investīciju rezultatīva īstenošana palīdzēs risināt galvenās makroekonomiskās problēmas. Tās ietver tehnoloģiskās pārmaiņas, piemēram, automatizācijas un zaļās pārkārtošanās radītās pārmaiņas, ieguldījumus pētniecībā un izstrādē, jaunas bērnu aprūpes iestādes, kā arī prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas pasākumus. Galvenās investīcijas ir paredzētas ēku energoefektivitātei, digitālajām prasmēm un finansējuma pieejamībai uzņēmumiem. Galvenās reformas ir vērstas uz valsts pārvaldes kvalitātes uzlabošanu (tai skaitā digitalizāciju), bērnu aprūpes iestāžu kapacitātes palielināšanu, veselības aprūpes nozares pieejamības un noturības uzlabošanu, izglītības programmu uzlabošanu, darba tirgus pakalpojumu uzlabošanu, pētniecības pasākumu atbalstīšanu un inovāciju ieviešanu uzņēmumos. Uzņēmējdarbības vide tiek uzlabota ar vairākiem e-pārvaldes pasākumiem un korupcijas apkarošanas reformām, tai skaitā ar interešu konfliktu novēršanu saistītās institucionālās un administratīvās sistēmas stiprināšanu, kā arī visaptverošu reformu attiecībā uz būvatļauju piešķiršanas procedūru, kas pašlaik ir galvenie šķēršļi investīcijām Čehijā.

#### 4. HORVĀTIJA

**Ņemot vērā juridiskās atbilstības un konverģences kritēriju izpildes novērtējumu, kā arī attiecīgos papildu faktoros, Komisija uzskata, ka Horvātija izpilda nosacījumus euro ieviešanai.**

**Horvātijas tiesību akti ir pilnībā atbilstoši LESD 131. pantā noteiktajam saderības pienākumam.**

**Horvātija ir izpildījusi cenu stabilitātes kritēriju.** Vidējais inflācijas līmenis Horvātijā 12 mēnešu periodā līdz 2022. gada aprīlim bija 4,7 %, kas ir zemāks par 4,9 % atsaucis vērtību. Tiek prognozēts, ka turpmākajos mēnešos tas saglabāsies zem atsaucis vērtības.

2021. gadā gada SPCI inflācija vidēji bija 2,7 % — tas ir ievērojams palielinājums salīdzinājumā ar 2020. gadu, kad tā vidēji bija 0 %. Laikposmā no 2020. gada aprīļa līdz 2021. gada janvārim inflācija Horvātijā bija nedaudz negatīva, galvenokārt ļoti zemas un negatīvas enerģijas cenu un ar enerģiju nesaistītu rūpniecības preču cenu inflācijas dēļ. Pēc tam 2021. gadā un 2022. gada pirmajos mēnešos tā strauji pieauga

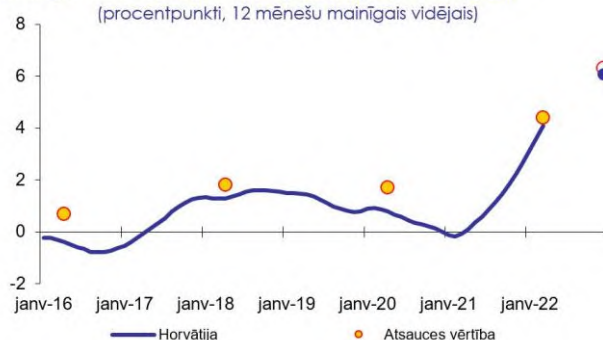
un aprīlī sasniedza 9,6 %. Palielinājums 2021. gadā un 2022. gada sākumā bija plaša mēroga un atspoguļoja gan enerģijas cenu kāpumu, gan pamatinflācijas pieaugumu. Gada SPCI inflācijas līmenis Horvātijā 2020. un 2021. gadā vidēji bija ļoti tuvs inflācijas līmenim eurozonā.

Saskaņā ar Komisijas 2022. gada pavasara ekonomikas prognozi gada SPCI inflācija 2022. gadā palielināsies līdz 6,1 %, bet 2023. gadā samazināsies līdz 2,8 % — to galvenokārt veicinās gaidāmais starptautisko preču cenu kritums. Tāpēc tiek prognozēts, ka kopējās inflācijas līmenis 2022. un 2023. gadā saglabāsies ļoti tuvu eurozonas kopējās inflācijas līmenim. Gaidāms, ka pamatinflācijas līmenis 2022. gadā būs augstāks nekā eurozonā (t. i., 4,3 % salīdzinājumā ar 3,5 %), atspoguļojot spēcīgāku atveseļošanos pēc Covid-19 krīzes Horvātijā, bet paredzams, ka šāda situācija būs īslaicīga, jo prognozes liecina, ka 2023. gadā atšķirība samazināsies (t. i., 3,3 % salīdzinājumā ar 3,1 %). Tiek prognozēts, ka gan 2022., gan 2023. gadā vienības darbaspēka izmaksas saglabāsies zemas.

Stabilitātes prasība nozīmē to, ka atsaucēs vērtības ievērošana ir pamatā esošo pamatfaktoru, nevis pagaidu faktoru rezultāts. Pamatfaktoru analīze un tas, ka turpmākajos mēnešos atbilstība atsaucēs vērtībai joprojām tiks ievērota, apstiprina pozitīvu vērtējumu par cenu stabilitātes kritērija izpildi. Lai gan sagaidāms, ka ar ANP saistītajiem ieguldījumiem un reformām ietekme ilgtermiņā būs ļoti neliela vai pat deflācijas efektu radoša, ieguldījumiem īstermiņā vajadzētu arī veicināt kopējo pieprasījumu (sk. nākamo rindkopu). Komisijas 2022. gada pavasara ekonomikas prognoze liecina, ka tās aptvertajā laikposmā inflācija ievērojami samazināsies, kas liek domāt, ka ar ANP saistīto ieguldījumu iespējamai īstermiņa inflācijas ietekmei vajadzētu būt nelielai.

Ilgākā termiņā inflācijas attīstība jo īpaši būs atkarīga no tā, vai darba samaksa pieaugs atbilstoši darba ražīgumam. Inflācijas cikli Horvātijā jau ir ļoti saskaņoti ar eurozonas inflācijas ciklu, un gaidāms, ka arī turpmāk šīs saskaņošanas pamatā būs atalgojuma attīstība. Tomēr, kaut arī 2013. un 2014. gada darba tirgus reformas būtiski palielināja elastības līmeni darba tirgū, algu noteikšana joprojām nav pilnībā saskaņota ar darba ražīguma attīstību. Tas daļēji saistīts ar publiskā sektora kā algu līdera lomu. Nav paredzams, ka ar pievienošanas eurozonai pieaugs ar to saistītie riski saistībā ar atalgojuma attīstību. Turklāt ar ANP saistītām reformām (piemēram, administratīvā sloga un parafiskālo maksājumu samazināšana, pakalpojumu regulējuma atcelšana u. c.) būtu jāveicina konkurence tirgū un jāsamazina izmaksas uzņēmumiem, tādējādi ilgtermiņā radot spiedienu uz galaproduktu cenu samazināšanos. Labāk saskaņot darba ražīgumu ar darba samaksu vidējā termiņā īpaši varētu palīdzēt divas reformas. Pirmā reforma ir jaunais darba samaksas un darba modelis civildienestā un valsts pārvaldē, kam vajadzētu ieviest taisnīgāku, pārredzamāku un ilgtspējīgāku darba samaksas sistēmu valsts pārvaldē un valsts dienestos. Otrā reforma ir Darba likuma grozījums, ar ko cita starpā vēršas pret nepamatotu pagaidu nodarbinātību un stimulē darba ņēmējus palikt aktīviem. Turklāt, lai gan ilgtermiņā pastāv potenciāls turpmākai cenu līmeņa konverģencei, jāatzīmē, ka, 2020. gadā, kad tika sasniegti aptuveni 67 % no eurozonas vidējā līmeņa, cenu līmenis Horvātijā jau ir sasniedzis augstāku cenu konverģences līmeni ar eurozonu nekā citās dalībvalstīs, kad tās pievienojās eurozonai.

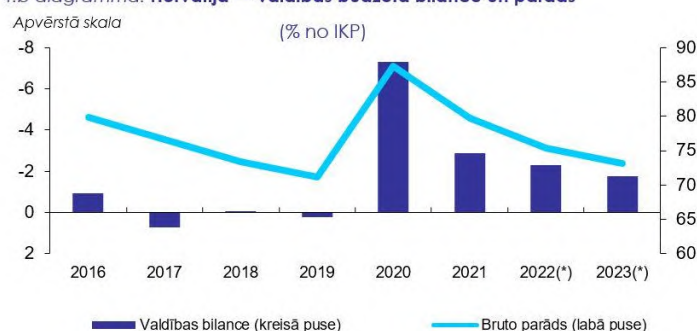
4.a diagramma. Horvātija — inflācijas kritērijs kopš 2016. gada  
(procentpunkti, 12 mēnešu mainīgais vidējais)



Piezīme. Punkti grafika labajā pusē parāda prognozēto atsauces vērtību un 12 mēnešu vidējo inflācijas līmeni valstī 2022. gada decembrī. Atsauces vērtības 2016., 2018. un 2020. gadam attiecas uz atsauces vērtībām, kas aprēķinātas iepriekšējos konverģences ziņojumos.  
Avots: Eurostat, Komisijas dienestu 2022. gada pavasara prognoze.

**Horvātija ir izpildījusi publisko finanšu stāvokļa kritēriju.** Uz Horvātiju neattiecas Padomes lēmums par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu. Pēc trīs gadiem ar kopumā sabalansētu budžetu ar pārpalikumu vispārējās valdības bilance 2020. gadā Covid-19 krīzes dēļ kļuva negatīva ar deficītu 7,3 % no IKP. Vispārējās valdības budžeta deficīts 2021. gadā samazinājās līdz 2,9 % no IKP, lielā mērā pateicoties spēcīgam ekonomikas atveseļošanās procesam un pakāpeniskai Covid-19 atbalsta pasākumu pārtraukšanai. Saskaņā ar Komisijas 2022. gada pavasara ekonomikas prognozi 2022. gadā vispārējās valdības bilance turpinās uzlaboties līdz -2,3 % no IKP, neraugoties uz valdības veiktajiem pasākumiem, lai mazinātu enerģijas cenu kāpuma ekonomisko un sociālo ietekmi, un izmaksām saistībā ar Ukrainas bēgļiem sniegto palīdzību. Ja politika nemainīsies, 2023. gadā valsts budžeta bilancei vajadzētu sasniegt -1,8 % no IKP. Valsts parāda attiecība pret IKP samazinājās no aptuveni 87 % 2020. gadā līdz 79,8 % 2021. gadā, un paredzams, ka 2022. gadā tā samazināsies līdz 75,3 %, bet 2023. gadā līdz 73,1 %. Horvātijas parāda atmaksājamības riski vidējā termiņā šķiet vidēji, un tiek prognozēts, ka valdības parāds līdz 2032. gadam saglabāsies zem 2021. gada līmeņa. Tomēr prognozes ietekmē izteikts jutīgums pret nelabvēlīgām makrofinansiālām norisēm. Horvātijas fiskālā sistēma pēdējā laikā ir būtiski stiprināta, lielā mērā pateicoties tam, ka ir transponētas dažas atlikušās Padomes Direktīvā par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām (2011/85/ES) noteiktās prasības.

4.b diagramma. Horvātija — valdības budžeta bilance un parāds



(\*) Komisijas dienestu 2022. gada pavasara prognoze.

Avots: Eurostat, Komisijas dienestī.

**Kopš iepriekšējā konverģences ziņojuma Horvātijas kunas kurss attiecībā pret euro kopumā bijis stabils.** Valūtas kursa stabilitātes novērtēšanai atbilstošais divu gadu periods ilgst no 2020. gada 19. maija līdz 2022. gada 18. maijam. Horvātijas

kuna tika iekļauta VKM II 2020. gada 10. jūlijā, un tās oficiālais kurss pret euro ir 7,53450 ar standarta svārstību koridoru  $\pm 15\%$ . Pēc tam, kad pirmajos divos pandēmijas mēnešos (2020. gada martā un aprīlī) kunas kurss attiecībā pret euro bija samazinājies pat par 2 %, divus mēnešus pirms Horvātijas pievienošanās VKM II kunas kurss pret euro bija stabils, un bija vērojamas tikai nelielas novirzes no oficiālā maiņas kursa pēc pievienošanās VKM II. Kopš pievienošanās VKM II kunas kurss svārstījies nelielā diapazonā, kas nepārsniedz  $\pm 1\%$  attiecībā pret tās oficiālo kursu pret euro, un Horvātijas centrālā banka pirms pievienošanās VKM II *de jure* bija noteikusi uzraudzītu mainīgo valūtas kursu. Pēdējo divu gadu laikā kunas kurss attiecībā pret euro turpināja uzrādīt sezonālu tendenci, proti, vasarā, pateicoties ar tūrisma nozari saistītajam ārvalstu valūtas iepildījumam, tās kurss uz laiku mazliet pieauga. 2022. gada 18. maijā kunas kurss bija 7,535 HRK/EUR, kas bija ļoti tuvu VKM II oficiālajam kursam attiecībā pret euro un kopumā bija stabils salīdzinājumā ar tā līmeni pirms diviem gadiem. Papildu rādītāji, piemēram, ārvalstu valūtas rezervju un īstermiņa procentu likmju dinamika, liecina, ka investoru riska uztvere attiecībā uz Horvātiju joprojām ir labvēlīga. Horvātijas Nacionālās bankas rīcībā esošās starptautiskās rezerves 2021. gada beigās bija 25 miljardi euro, kas ir palielinājums no gandrīz 19 miljardiem euro 2020. gada beigās. Horvātijas īstermiņa procentu etalonlikmes, t. i., 3 mēnešu *NRR* likmes, starpība attiecībā pret *EURIBOR* kopumā ir bijusi stabila un 2020.–2021. gada periodā vidēji bija 60 bāzes punktu līmenī. Pēc pievienošanās VKM II Horvātija apņēmas īstenot virkni politikas pasākumu — tā sauktās pēciestāšanās saistības —, lai nodrošinātu, ka tās dalība mehānismā ir ilgtspējīga un ka valsts sasniedz augstu ekonomikas konverģences līmeni pirms euro ieviešanas. Pasākumi aptver četras politikas jomas: nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršana, uzņēmējdarbības vide, valsts uzņēmumi un maksātnespējas regulējums.

Šajā novērtējumā aplūkotajos divos gados kunas kurss bija ļoti tuvs VKM II oficiālajam maiņas kursam. VKM II ietvaros nav notikusi kunas centrālās paritātes devalvācija. Iespējamā Padomes lēmuma pieņemšanas brīdī 2022. gada jūlijā kuna būs iesaistīta VKM II 24 mēnešus. Horvātija ir izpildījusi valūtas kursa kritēriju.

**Horvātija ir izpildījusi ilgtermiņa procentu likmju konverģences kritēriju.** Horvātijas vidējā ilgtermiņa procentu likme 2022. gada aprīlī bija 0,8 %, kas ir ievērojami zemāka par 2,6 % atsaucies vērtību. Ilgtermiņa procentu likme pirmajos divos pandēmijas mēnešos pieauga par vairāk nekā 60 bāzes punktiem un 2020. gada aprīlī sasniedza 1,2 %, bet pēc tam ļoti pakāpeniski samazinājās un 2021. gada beigās nokritās līdz 0,3 %. Ilgtermiņa procentu likme 2021. gada decembrī nedaudz pieauga un 2022. gada pirmajos mēnešos, palielinoties ģeopolitiskajiem riskiem pasaulē un pasliktinoties inflācijas prognozēm saistībā ar jau tā augsto inflācijas līmeni lielākajā daļā attīstīto valstu, paaugstinājās vēl vairāk. Starpība starp to un Vācijas etalona obligāciju 2020. gadā nedaudz pārsniedza 100 bāzes punktus, bet 2021. gadā pakāpeniski samazinājās un 2021. gada beigās saruka līdz aptuveni 50 bāzes punktiem. Tā atkal palielinājās un 2021. gada sākumā pārsniedza 100 bāzes punktus, un 2022. gada aprīlī pieauga līdz 168 bāzes punktiem pēc tam, kad iepriekšējā mēnesī bija sasniegusi 180 bāzes punktus.

Komisija ir izvērtējusi arī **papildu faktoros**, tai skaitā maksājumu bilances dinamiku un tirgu integrāciju. Horvātijas ārējais saldo (apvienotā tekošā konta maksājumu un kapitāla bilance) Covid-19 pandēmijas izraisīto ekonomisko seku ietekmē samazinājās no 4,6 % no IKP 2019. gadā līdz 2,1 % no IKP 2020. gadā. Pateicoties lielam tekošā konta pārpalikumam, ko radīja spēcīga tūrisma eksporta pakalpojumu

atveseļošanās, tas 2021. gadā ievērojami pieauga līdz 5,5 % no IKP. Horvātijas ekonomika ir labi integrēta eurozonā, izmantojot tirdzniecības un investīciju saiknes. Atsevišķi rādītāji, kas saistīti ar uzņēmējdarbības vidi, liecina, ka Horvātijas rezultāti ir sliktāki nekā daudzām eurozonas dalībvalstīm. Problēmas cita starpā ir saistītas ar iestāžu sistēmu, tai skaitā regulējuma kvalitāti un korupciju. Tomēr, īstenojot saistības pēc pievienošanās VKM II, ir atjaunoti centieni uzlabot uzņēmējdarbības vidi, jo īpaši samazināt administratīvo slogu un regulatīvos ierobežojumus (sk. arī tālāk rindkopu par pasākumiem, kas saistīti ar ANP). Horvātijas banku sektors ir cieši integrēts eurozonas finanšu sistēmā, jo īpaši pateicoties tam, ka finanšu starpnieki lielā mērā pieder ārvalstu īpašniekiem. 2020. gada jūlijā ECB pieņēma lēmumu izveidot ciešu sadarbību banku uzraudzības jomā ar Horvātijas Nacionālo banku. ECB tagad ir atbildīga par Horvātijas lielāko banku uzraudzību, un Horvātija faktiski ir pievienojusies banku savienībai. Horvātijas finanšu sektors IKP izteiksmē ir mazāks nekā eurozonā. Tajā dominē banku sektors, kas ir cieši integrēts eurozonas banku sektorā, jo īpaši pateicoties ārvalstu īpašnieku īpatsvaram. Tajā pašā laikā Horvātijā salīdzinoši liels ir arī apdrošināšanas un pensiju fondu sektors. Tomēr uz tirgu balstīts finansējums ir mazāk attīstīts, un to apliecina ļoti mazie pašu kapitāla un privātā sektora parāda vērtspapīru tirgi. Saistībā ar makroekonomiskās nelīdzsvarotības novēršanas procedūru Komisija savā brīdināšanas mehānisma ziņojumā par 2022. gadu secināja, ka par Horvātiju ir jāsaprot padziļināts pārskats. Atjauninātajā rezultātu pārskatā, kurā iekļauti rādītāji līdz 2020. gadam, neto starptautisko ieguldījumu pozīcijas (*NIIP*), vienības darbaspēka izmaksu (*VDI*) pieauguma, mājokļu cenu pieauguma un vispārējās valdības bruto parāda rādītāji pārsniedza to indikatīvās robežvērtības. Tomēr Komisijas 2022. gada padziļinātajā pārskatā konstatētais liecina, ka makroekonomiskā nelīdzsvarotība pēc relatīvi nelielas pasliktināšanās 2020. gadā atsāka normalizēties 2021. gadā. Pamatojoties uz šo padziļināto pārskatu, Komisija uzskatīja, ka Horvātijā vairs nepastāv makroekonomiskā nelīdzsvarotība.

Horvātijas atveseļošanas un noturības plānā izklāstīto reformu un investīciju rezultatīva īstenošana palīdzēs risināt galvenās makroekonomiskās un institucionālās problēmas. Tās cita starpā ir zems nodarbinātības un aktivitātes līmenis, prasmju trūkums, apgrūtināta un sarežģīta uzņēmējdarbības vide un zema izglītības kvalitāte. Galvenās investīcijas ir paredzētas energoefektivitātei un ēku atjaunošanai pēc zemeštrīcēm, ilgtspējīgam transportam, valsts pārvaldes digitalizācijai un 5G infrastruktūrai. Reformas plānotas tādās jomās kā pirmsskolas izglītība un aprūpe, veselības aprūpes sistēma, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un korupcijas apkarošana, tiesu sistēma, fiskālā sistēma un uzņēmējdarbības vide, jo īpaši samazinot administratīvos šķēršļus.

## 5. UNGĀRIJA

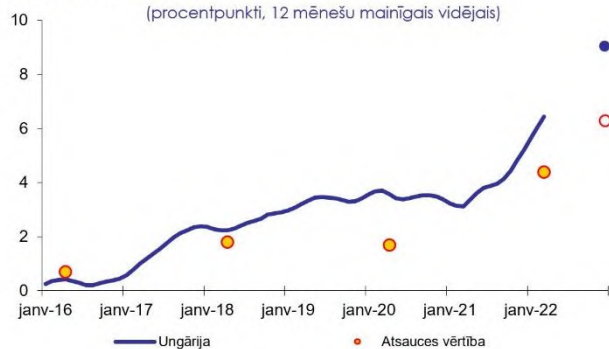
**Ņemot vērā juridiskās atbildības un konverģences kritēriju izpildes novērtējumu, kā arī attiecīgos papildu faktoros, Komisija uzskata, ka Ungārija nav izpildījusi nosacījumus euro ieviešanai.**

**Ungārijas tiesību akti**, konkrētāk, Likums par *Magyar Nemzeti Bank (MNB)*, nav pilnībā atbilstoši LESD 131. pantā noteiktajam saderības pienākumam. Ievērojamas nesaderības un nepilnības attiecas uz *MNB* neatkarību, monetārās finansēšanas aizliegumu un centrālās bankas integrāciju ECBS euro ieviešanas laikā attiecībā uz ECBS uzdevumiem, kas noteikti LESD 127. panta 2. punktā un ECBS/ECB statūtu

3. pantā. Turklāt Likumā par *MNB* ir arī citas nepilnības, kas saistītas ar *MNB* integrāciju ECBS.

**Ungārija nav izpildījusi cenu stabilitātes kritēriju.** Vidējais inflācijas līmenis Ungārijā 12 mēnešu periodā līdz 2022. gada aprīlim bija 6,8 %, kas ir ievērojami augstāks par 4,9 % atsaucē vērtību. Tiek prognozēts, ka turpmākajos mēnešos tas saglabāsies krietni virs atsaucē vērtības.

5.a diagramma. Ungārija — inflācijas kritērijs kopš 2016. gada  
(procentpunkti, 12 mēnešu mainīgais vidējais)



Piezīme. Punkti grafika labajā pusē parāda prognozēto atsaucē vērtību un 12 mēnešu vidējo inflācijas līmeni valstī 2022. gada decembrī. Atsaucē vērtības 2016., 2018. un 2020. gadam attiecas uz atsaucē vērtībām, kas aprēķinātas iepriekšējos konverģences ziņojumos.  
Avots: Eurostat, Komisijas dienestu 2022. gada pavasara prognoze.

Gada SPCI inflācija Ungārijā 2020. un 2021. gadā bija ar pieaugošu tendenci un gadā vidēji sasniedza attiecīgi 3,4 % un 5,2 %. Gada SPCI inflācija palielinājās no 2,5 % 2020. gada aprīlī līdz 5,2 % 2021. gada janvārī. Pēc tam 2022. gada pirmajos mēnešos tā palielinājās vēl vairāk un 2022. gada martā sasniedza 8,6 %. Inflācijas kāpumu 2021. gadā galvenokārt noteica enerģijas un preču cenu dinamika. Tomēr pamatinflācija (ko mēra kā SPCI inflāciju, neietverot enerģiju un nepārstrādātu pārtiku) vispirms nedaudz samazinājās laikposmā no 2020. gada augusta līdz 2021. gada martam, bet pēc tam strauji pieauga. 2022. gada aprīlī inflācija bija 9,6 %. Gada SPCI inflācijas līmenis Ungārijā 2020. un 2021. gadā vidēji bija augstāks nekā eurozonā.

Saskaņā ar Komisijas 2022. gada pavasara ekonomikas prognozi 2022. gadā inflācija palielināsies līdz 9,0 % un 2023. gadā samazināsies līdz 4,1 %. Gaidāms, ka inflāciju galvenokārt noteiks enerģijas un preču cenas, kā arī salīdzinoši ievērojams darba samaksas kāpums. Relatīvi zems cenu līmenis Ungārijā (aptuveni 63 % no eurozonas vidējā līmeņa 2020. gadā) liecina par ievērojamu cenu līmeņa turpmākas konverģences potenciālu ilgtermiņā.

**Ungārija ir izpildījusi publisko finanšu stāvokļa kritēriju.** Uz Ungāriju neattiecas Padomes lēmums par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu. Vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā sasniedza 7,8 % no IKP, bet 2021. gadā samazinājās līdz 6,8 % no IKP. Saskaņā ar Komisijas 2022. gada pavasara ekonomikas prognozi, pateicoties ražošanas apjoma pieaugumam, kas būs labāks, nekā gaidīts, vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 6,0 % no IKP, neraugoties uz valdības veiktajiem pasākumiem, lai mazinātu enerģijas cenu kāpuma ekonomisko un sociālo ietekmi, un izmaksām saistībā ar Ukrainas bēgļiem sniegto palīdzību. Pieņemot, ka politika nemainīsies, prognozes liecina, ka tas 2023. samazināsies vēl vairāk un sasniegs 4,9 % no IKP. Komisija 2022. gada 23. maijā pieņēma ziņojumu, kas sagatavots saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu, par 18 dalībvalstīm, arī Ungāriju. Kopumā, ņemot vērā visus attiecīgos faktorus, ziņojumā veiktā analīze liecina, ka Ungārija nav izpildījusi deficīta un parāda kritērijus. Kā norādīts

2022. gada 2. marta paziņojumā<sup>15</sup>, Komisija nav ierosinājusi sākt jaunas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras. Komisija, izvērtējot visus attiecīgos faktorus, uzskatīja, ka parāda samazināšanas kritērija ievērošana nozīmētu pārāk stingrus sākumposmā koncentrētus fiskālos pasākumus, kas varētu apdraudēt izaugsmi. Tāpēc Komisija uzskata, ka pašreizējos ārkārtējos ekonomiskajos apstākļos parāda samazināšanas kritērija ievērošana nav pamatota. Komisija atzīmēja, ka Covid-19 pandēmijai joprojām ir ārkārtēja makroekonomiskā un fiskālā ietekme, kas kopā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā rada ārkārtīgu nenoteiktību, arī attiecībā uz detalizētas fiskālās politikas pieejas izstrādi. Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, Komisija uzskatīja, ka lēmums par to, vai dalībvalstīm piemērot pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, 2022. gada pavasarī nebūtu jāpieņem. Valsts parāda attiecība pret IKP samazinājās no aptuveni 80 % 2020. gadā līdz 76,8 % 2021. gadā, un paredzams, ka 2022. gadā tā palielināsies līdz 76,4 %, bet 2023. gadā līdz 76,1 %. Ungārijas parāda atmaksājamības riski vidējā termiņā šķiet vidēji. Prognozi ietekmē sevišķi liela nenoteiktība, un tā ir jutīga pret nelabvēlīgām makrofinansiālām norisēm. Ungārijas fiskālā sistēma ir uzlabojusies, īstenojot 2011. gadā sāktās reformas, taču joprojām ir iespējami uzlabojumi. Varētu stiprināt fiskālās padomes lomu fiskālās politikas veidošanā, un varētu vēl samazināt vidējā termiņa satvara svārstīgumu.

5.b diagramma. Ungārija — valdības budžeta balance un parāds



(\*) Komisijas dienestu 2022. gada pavasara prognoze.

Avots: Eurostat, Komisijas dienesti.

**Ungārija nav izpildījusi valūtas kursa kritēriju.** Ungārijas forints nav iesaistīts VKM II. Ungārija *de jure* izmanto mainīgā valūtas kursa režīmu, kas ļauj centrālajai bankai veikt intervences ārvalstu valūtu tirgū. Forinta kurss pret euro piedzīvoja gan kritumus, gan kāpumus, taču kopumā pārskata periodā samazinājās. Īpaši spēcīgs vērtības kritums bija vērojams uzreiz pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā, bet tika daļēji mazināts, pateicoties ierobežojošai monetārajai politikai. 2022. gada aprīlī forinta kurss pret euro bija par aptuveni 5 % zemāks nekā pirms diviem gadiem. Īstermiņa procentu likmju starpība attiecībā pret eurozonu būtiski palielinājās kopš Covid-19 krīzes sākuma, kad pastiprinājās iepriekšējā Ungārijas procentu likmju kāpuma tendence. Starpība pirmo reizi palielinājās 2020. gada sākuma ziemas mēnešos un 2020. gada pavasara sākumā, kad krīzes kulminācijas posmā tika paaugstinātas monetārās likmes, lai atbalstītu valūtas kursu. Pēc stabilizēšanās aptuveni 130 bāzes punktu līmenī no 2021. gada janvāra līdz jūnijam starpība sāka strauji palielināties stingrāku monetāro nosacījumu ieviešanas dēļ. 2022. gada aprīlī starpība sasniedza 705 bāzes punktus.

<sup>15</sup> Plašāku informāciju skatīt COM(2022) 85 final: [https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/economy-finance/com\\_2022\\_85\\_1\\_en\\_act\\_en.pdf](https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/economy-finance/com_2022_85_1_en_act_en.pdf).

**Ungārija nav izpildījusi ilgtermiņa procentu likmju konverģences kritēriju.** Vidējā ilgtermiņa procentu likme gadā 2022. gada aprīlī bija 4,1 %, kas ir augstāka par 2,6 % atsaucēs vērtību. Ungārijas ilgtermiņa procentu likme, kas 2020. gada aprīlī bija aptuveni 2,5 %, līdz 2020. gada beigām samazinājās, kas atspoguļo lielāko centrālo banku ieviesto monetāro nosacījumu atvieglošanu. Ungārijas ilgtermiņa procentu likme 2021. gadā, īpaši no 2021. gada septembra, atkal sāka palielināties — tas atspoguļo stingrākas monetārās politikas īstenošanu, un 2021. gada novembrī šī likme pārsniedza 4 %. Ilgtermiņa procentu likmju kāpums turpinājās un 2022. gada martā kļuva vēl straujāks saistībā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā. Neraugoties uz procentu likmju kāpumu attiecībā pret Vācijas etalona obligāciju tajā pašā periodā, ilgtermiņa procentu likmju starpība attiecībā pret Vācijas etalona obligāciju pēdējo 2 gadu laikā palielinājās un 2022. gada aprīlī sasniedza 584 bāzes punktus.

Komisija ir izvērtējusi arī **papildu faktorus**, tai skaitā maksājumu bilances dinamiku un tirgu integrāciju. Ārējais saldo (apvienotā tekošā konta maksājumu un kapitāla bilance) 2020. un 2021. gadā samazinājās galvenokārt spēcīga importa pieauguma dēļ, ko nekompensēja eksports, kuru ietekmēja Covid-19 izraisītie traucējumi. Ārējais saldo samazinājās no 1,0 % no IKP 2020. gadā līdz -0,4 % no IKP 2021. gadā. Ungārijas ekonomika ir cieši integrēta eurozonā, izmantojot tirdzniecības un investīciju saiknes. Atsevišķi rādītāji, kas saistīti ar uzņēmējdarbības vidi, liecina, ka Ungārijas rezultāti ir sliktāki nekā daudzām eurozonas dalībvalstīm. Ungārijai cita starpā ir problēmas tādās jomās kā korupcijas kontrole, tiesu iestāžu neatkarība un lēmumu pieņemšanas kvalitāte. Ungārijas finanšu sistēmai ir raksturīga liela ārvalstu pārvaldītājsabiedrību klātbūtne, kas neveic finanšu starpniecību iekšzemes ekonomikā. Ja neskaita šīs sabiedrības, Ungārijas finanšu sistēma ir mazāk attīstīta nekā eurozonā. Ungārijas banku sektors veido lielu un samērā stabilu finanšu sektora daļu, un tas ir labi integrēts eurozonas finanšu sistēmā, jo tajā ir samērā liels ārvalstu īpašnieku īpatsvars. Akciju un parāda vērtspapīru tirgi ir mazi un salīdzinoši mazāk attīstīti.

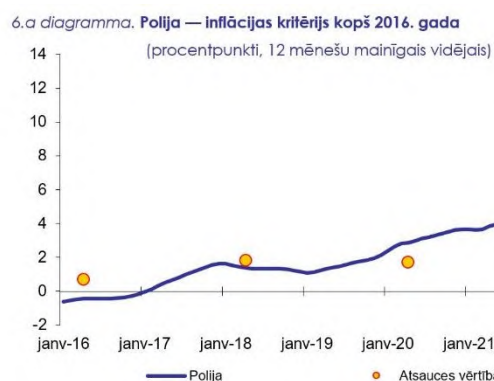
Ungārija savu atvēršanos un noturības plānu iesniedza 2021. gada 11. maijā. Komisija pašlaik vērtē šo plānu, lai pārlicinātos, ka ir izpildīti visi vērtēšanas kritēriji. Plānā ir ierosināti ieguldījumi un reformas, lai stiprinātu primāro aprūpi un slimmīcas, palielinātu piepilsētas dzelzceļa jaudu un palielinātu atjaunīgās enerģijas ražošanu mājāsaimniecību līmenī.

## 6. POLIJA

**Ņemot vērā juridiskās atbilstības un konverģences kritēriju izpildes novērtējumu, kā arī attiecīgos papildu faktorus, Komisija uzskata, ka Polija nav izpildījusi nosacījumus euro ieviešanai.**

**Polijas tiesību akti**, konkrētāk, Likums par *Narodowy Bank Polski (NBP)* un Polijas Republikas Konstitūcija, **nav pilnībā atbilstoši** LESD 131. pantā noteiktajam saderības pienākumam. Nesaderības attiecas uz centrālās bankas neatkarību, monetārās finansēšanas aizliegumu un centrālās bankas integrāciju ECBS euro ieviešanas laikā. Turklāt Likumā par *NBP* ir arī dažas nepilnības saistībā ar centrālās bankas neatkarību un *NBP* integrāciju ECBS euro ieviešanas laikā.

**Polija nav izpildījusi cenu stabilitātes kritēriju.** Vidējais inflācijas līmenis Polijā 12 mēnešu periodā līdz 2022. gada aprīlim bija 7,0 %, kas ir augstāks par 4,9 % atsaucēs vērtību. Tiek prognozēts, ka turpmākajos mēnešos tas saglabāsies krietni virs atsaucēs vērtības.



Piezīme. Punkti grafika labajā pusē parāda prognozēto atsauces vērtību un 12 mēnešu vidējo inflācijas līmeni vaiši 2022. gada decembrī. Atsauces vērtības 2016., 2018. un 2020. gadam attiecas uz atsauces vērtībām, kas aprēķinātas iepriekšējos konverģences ziņojumos.  
Avots: Eurostat, Komisijas dienestu 2022. gada pavasara prognoze.

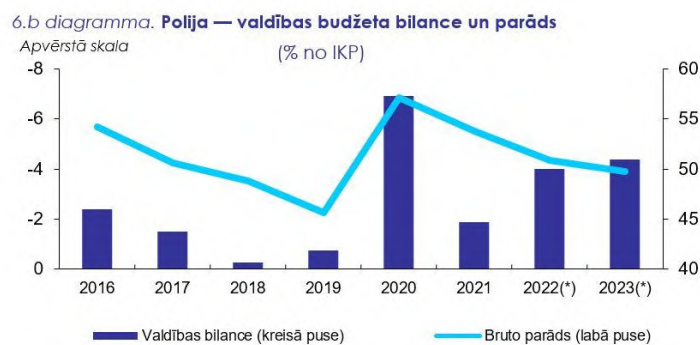
Gada SPCI inflācija Polijā lielāko daļu 2020. un 2021. gada bija ar kopumā augšupejošu tendenci — vidēji 3,7 % 2020. gadā un 5,2 % 2021. gadā, galvenokārt pakalpojumu un enerģijas inflācijas dēļ. SPCI gada rādītājs 2020. gada aprīlī — pēc tam, kad pandēmijas pirmais vilnis Polijā radīja deflācijas efektu, — samazinājās līdz 2,9 %. 2020. gada jūnijā tas atkal palielinājās līdz 3,8 % un līdz 2021. gada februārim saglabājās kopumā nemainīgs. Pēc tam 2021. gadā un 2022. gada sākumā gada inflācija strauji pieauga, un to noteica enerģijas un pārtikas cenu kāpums, kā arī strauji augoša pamatinflācija (ko noteica ar enerģiju nesaistītu rūpniecības preču un pakalpojumu cenu kāpums). 2022. gada aprīlī tā sasniedza 7,0 %. Gada SPCI inflācijas līmenis Polijā 2020. un 2021. gadā vidēji bija augstāks nekā eurozonā.

Saskaņā ar Komisijas 2022. gada pavasara ekonomikas prognozi 2022. gadā inflācija palielināsies līdz 11,6 % un 2023. gadā samazināsies līdz 7,3 %. Paredzams, ka 2022. gada sākumā, paaugstinoties regulētajām enerģijas cenām, ievērojami pieaugs enerģijas cenas, lai gan šo pieaugumu nedaudz līdzsvaros valdības ieviestais politikas pasākumu kopums, lai samazinātu nodokļu likmes, kas jāmaksā par enerģiju un pārtikas produktiem. Relatīvi zems cenu līmenis Polijā (aptuveni 56 % no eurozonas vidējā līmeņa 2020. gadā) liecina par ievērojamu cenu līmeņa konverģences potenciālu ilgtermiņā.

**Polija ir izpildījusi publisko finanšu stāvokļa kritēriju.** Uz Poliju neattiecas Padomes lēmums par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu. Vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā strauji palielinājās līdz 6,9 % no IKP, bet 2021. gadā samazinājās līdz 1,9 % no IKP. Saskaņā ar Komisijas 2022. gada pavasara ekonomikas prognozi sagaidāms, ka 2022. gadā budžeta deficīta attiecība pret IKP sasniegs 4,0 %, kas atspoguļos valdības veiktos pasākumus, lai mazinātu enerģijas cenu kāpuma ekonomisko un sociālo ietekmi, un izmaksas saistībā ar Ukrainas bēgļiem sniegto palīdzību. Pieņemot, ka politika nemainīsies, paredzams, ka 2023. gadā tā sasniegs 4,4 %. Komisija 2022. gada 23. maijā pieņēma ziņojumu, kas sagatavots saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu, par 18 dalībvalstīm, arī Poliju. Kopumā, ņemot vērā visus attiecīgos faktorus, ziņojumā veiktā analīze liecina, Polija nav izpildījusi deficīta kritēriju. Kā norādīts 2022. gada 2. marta paziņojumā<sup>16</sup>, Komisija nav ierosinājusi sākt jaunas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras. Tā atzīmēja, ka Covid-19 pandēmijai joprojām ir ārkārtēja makroekonomiskā un fiskālā ietekme, kas kopā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā rada

<sup>16</sup> Plašāku informāciju skatīt COM(2022) 85 final: [https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/economy-finance/com\\_2022\\_85\\_1\\_en\\_act\\_en.pdf](https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/economy-finance/com_2022_85_1_en_act_en.pdf).

ārkārtīgu nenoteiktību, arī attiecībā uz detalizētas fiskālās politikas pieejas izstrādi. Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, Komisija uzskatīja, ka lēmums par to, vai dalībvalstīm piemērot pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, 2022. gada pavasarī nebūtu jāpieņem. Valsts parāda attiecība pret IKP samazinājās no aptuveni 57,1 % 2020. gadā līdz 53,8 % 2021. gadā, un paredzams, ka 2022. gadā tā turpinās samazināties līdz 50,8 %, bet 2023. gadā līdz 49,8 %. Polijas parāda atmaksājamības analīze liecina par zemu risku vidējā termiņā, jo īpaši tāpēc, ka tiek prognozēts, ka valdības parāds līdz 2032. gadam saglabāsies zem 60 % no IKP. Polijas fiskālā sistēma ir kopumā spēcīga, un tās pamatā ir skaitliski fiskālie noteikumi. Nesen šīs sistēmas stingrība tika mazināta, lai ņemtu vērā spiedienu, ko radīja Covid-19 pandēmija.



(\*) Komisijas dienestu 2022. gada pavasara prognoze.

Avots: Eurostat, Komisijas dienesti.

**Polija nav izpildījusi valūtas kursa kritēriju.** Polijas zlots nav iesaistīts VKM II. Polija *de jure* izmanto mainīgā valūtas kursa režīmu, kas ļauj centrālajai bankai veikt intervences ārvalstu valūtu tirgū. Pēc Covid-19 krīzes sākuma 2020. gada sākumā zlota vērtība strauji kritās. Pēc tam tas piedzīvoja svārstību periodu, bet līdz 2022. gada februārim neuzrādīja skaidru tendenci. Šajā periodā *NBP* aktīvi veica intervences ārvalstu valūtu tirgū, lai stabilizētu zlotu. Krievijas iebrukuma Ukrainā sākums vājināja zlotu. 2022. gada aprīlī zlota kurss pret euro bija par aptuveni 2 % zemāks nekā pirms diviem gadiem. Īstermiņa procentu likmju starpība attiecībā pret eurozonu 2020. un 2021. gadā izteikti svārstījās, un tas atspoguļo monetārās politikas nostādņu atšķirības Polijā un eurozonā. Pēc Covid-19 krīzes sākuma *NBP* monetārās politikas atvieglošanas dēļ starpība samazinājās līdz vēsturiski viszemākajam līmenim. No 2021. gada oktobra īstermiņa procentu likmju starpība strauji palielinājās, jo *NBP* ieviesa stingrāku politiku, un 2022. gada maijā atsauces likme sasniedza 5,25 %. *NBP* rīcībā esošās starptautiskās rezerves palielinājās un 2021. gada beigās bija 147 miljardi EUR (aptuveni 26 % no IKP).

**Polija nav izpildījusi ilgtermiņa procentu likmju konverģences kritēriju.** Vidējā ilgtermiņa procentu likme gadā līdz 2022. gada aprīlim bija 3,0 %, kas ir lielāka par 2,6 % atsauces vērtību. Monetārās politikas atvieglošana pēc pandēmijas sākšanās 2020. gadā veicināja būtisku ilgtermiņa procentu likmju samazināšanos, kas līdz 2020. gada beigām saglabājās 1,3 % līmenī. 2021. gada janvārī ilgtermiņa procentu likme sasniedza vēsturiski viszemāko līmeni (1,2 %), bet pēc tam līdz vasarai piedzīvoja mērenu pieaugumu. Pēc tam 2021. gada oktobrī ieviestā stingrākā monetārā politika veicināja būtisku ilgtermiņa procentu likmes kāpumu, un tā 2022. gada aprīlī sasniedza 3,0 %. Ilgtermiņa procentu likmju starpība attiecībā pret Vācijas etalona obligāciju pirmajos Covid-19 krīzes mēnešos ievērojami samazinājās un līdz 2021. gada aprīlim svārstījās 180 bāzes punktu līmenī. 2021. gada vidū tā

sāka nedaudz palielināties, un līdz 2021. gada oktobrim palielinājās vēl vairāk. 2021. gada beigās ilgtermiņa procentu likmju starpība sasniedza aptuveni 373 bāzes punktus un turpināja palielināties — 2022. gada aprīlī tā sasniedza 521 bāzes punktu.

Komisija ir izvērtējusi arī **papildu faktoros**, tai skaitā maksājumu bilances dinamiku un tirgu integrāciju. Polijas ārējais saldo (apvienotā tekošā konta maksājumu un kapitāla bilance) 2020. un 2021. gadā uzrādīja pārpalikumu, bet 2021. gada beigās un 2022. gada sākumā samazinājās preču importa cenu pieauguma dēļ. Polijas ekonomika ir labi integrēta eurozonā, izmantojot tirdzniecības un investīciju saiknes. Atsevišķi rādītāji, kas attiecas uz uzņēmējdarbības vidi, liecina, ka Polijas rādītāji ir sliktāki nekā daudzās eurozonas dalībvalstīs, jo īpaši attiecībā uz tiesiskuma un valdības efektivitātes rādītājiem. Finanšu sektors Polijā ir mazāks un mazāk attīstīts nekā eurozonā. Tajā lielā mērā dominē bankas, kas ir labi integrētas eurozonas finanšu sistēmā. Uz tirgu balstīts finansējums ir mazāk attīstīts, un to apliecina ļoti mazie pašu kapitāla un privātā sektora parāda vērtspapīru tirgi.

Polija savu atveseļošanas un noturības plānu (ANP) iesniedza 2021. gada 3. maijā. Plānā ir ierosinātas investīcijas un reformas, lai dekarbonizētu Polijas ekonomiku, uzlabotu transporta nozares ilgtspēju, risinātu problēmas, kas saistītas ar investīciju vidi, jo īpaši attiecībā uz Polijas tiesu sistēmu, kā arī lēmumu pieņemšanas un likumdošanas procesiem, uzlabotu IT savienojamību un veselības aprūpes sistēmas noturību.

## 7. RUMĀNIJA

**Ņemot vērā juridiskās atbilstības un konverģences kritēriju izpildes novērtējumu, kā arī attiecīgos papildu faktoros, Komisija uzskata, ka Rumānija nav izpildījusi nosacījumus euro ieviešanai.**

**Rumānijas tiesību akti**, konkrētāk, Likums Nr. 312 par Rumānijas Bankas statūtiem (*BNR* likums), **nav pilnībā atbilstoši** LESD 131. pantā noteiktajam saderības pienākumam. Nesaderības attiecas uz centrālās bankas neatkarību, monetārās finansēšanas aizliegumu un centrālās bankas integrāciju ECBS euro ieviešanas laikā. Turklāt *BNR* likumā ir nepilnības attiecībā uz centrālās bankas neatkarību un centrālās bankas integrāciju ECBS euro ieviešanas laikā saistībā ar *BNR* mērķiem un ECBS uzdevumiem, kas noteikti LESD 127. panta 2. punktā un ECBS/ECB statūtu 3. pantā.

**Rumānija nav izpildījusi cenu stabilitātes kritēriju.** Vidējais inflācijas līmenis Rumānijā 12 mēnešu periodā līdz 2022. gada aprīlim bija 6,4 %, kas ir augstāks par 4,9 % atsauces vērtību. Tiek prognozēts, ka turpmākajos mēnešos tas saglabāsies virs atsauces vērtības.

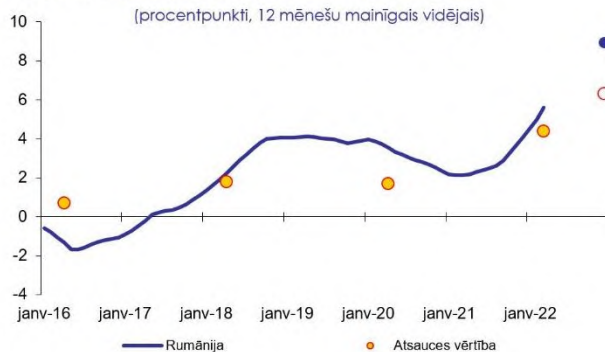
Gada SPCI inflācija Rumānijā 2021. gadā palielinājās no vidēji 2,3 % 2020. gadā līdz 4,1 % 2021. gadā. Gada inflācijas līmenis samazinājās no 3,9 % 2020. gada janvārī līdz 1,8 % 2020. gada maijā — tas atspoguļo preču un pakalpojumu pieprasījuma kritumu Covid-19 pandēmijas sākumā, kā arī jēlnaftas starptautisko cenu straujo samazināšanos 2020. gada pirmajos četros mēnešos. Pēc īslaicīga pieauguma līdz 2,5 % 2020. gada augustā, kas atspoguļoja spēcīgu pārtikas cenu inflāciju, tas atkal samazinājās un 2020. gada novembrī sasniedza 1,7 %. Pēc tam inflācija pakāpeniski pieauga un 2021. gada jūnijā sasniedza 3,5 %, bet 2021. gada decembrī — 6,7 %. Šo pieaugumu noteica augstākas enerģijas cenas 2021. gadā, un to veicināja arī augstāka pamatinflācija 2021. gada otrajā pusgadā. Pēc tam

2022. gada pirmajos četros mēnešos inflācijas līmenis palielinājās vēl vairāk un 2022. gada aprīlī sasniedza 11,7 %. Gada SPCI inflācijas līmenis Rumānijā 2020. un 2021. gadā vidēji bija augstāks nekā eurozonā.

Saskaņā ar Komisijas 2022. gada pavasara ekonomikas prognozi gada vidējais inflācijas līmenis 2022. gadā palielināsies līdz 8,9 %, bet 2023. gadā samazināsies līdz 5,1 %. Ievērojamo pieaugumu 2022. gadā galvenokārt noteica enerģijas cenu kāpums, taču to veicināja arī augstākas pārtikas cenas. Relatīvi zema cenu līmenis Rumānijā (aptuveni 52 % no eurozonas vidējā līmeņa 2020. gadā) liecina par ievērojamu cenu līmeņa konverģences potenciālu ilgtermiņā.

7.a diagramma. Rumānija — Inflācijas kritērijs kopš 2016. gada

(procentpunkti, 12 mēnešu mainīgais vidējais)

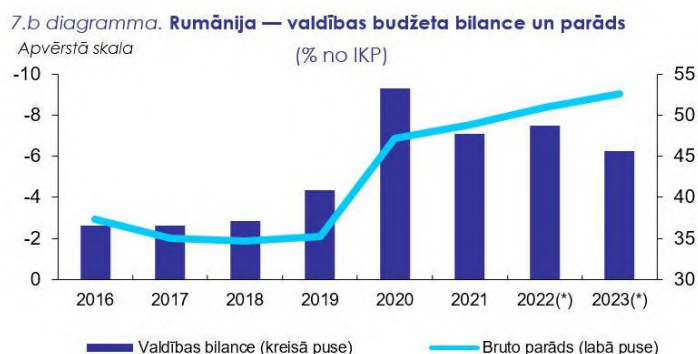


Piezīme. Punkti grafika labajā pusē parāda prognozēto atsauces vērtību un 12 mēnešu vidējo inflācijas līmeni valstī 2022. gada decembrī. Atsauces vērtības 2016., 2018. un 2020. gadam attiecas uz atsauces vērtībām, kas aprēķinātas iepriekšējos konverģences ziņojumos.

Avots: Eurostat, Komisijas dienestu 2022. gada pavasara prognoze.

**Rumānija nav izpildījusi publisko finanšu stāvokļa kritēriju.** Rumānijai kopš 2020. gada aprīļa tiek piemērota pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra, kas tika uzsākta, pamatojoties uz norisēm pirms pandēmijas. Ņemot vērā Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas turpmāku piemērošanu, Padome 2021. gada 18. jūnijā pieņēma pārskatītu ieteikumu saskaņā ar Līguma (LESD) 126. panta 7. punktu, lai vēlākais līdz 2024. gadam Rumānijā novērstu pārmērīgu valsts budžeta deficītu. Komisija 2022. gada 23. maijā secināja, ka, ņemot vērā 2021. gada budžeta deficīta iznākumu, kas bija 7,1 % no IKP, un fiskālos pasākumus 2021. gadā, Rumānija atbilst Padomes 2021. gada 18. jūnija ieteikumam un pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra būtu jāaptur. Vispārējās valdības budžeta deficīta samazinājumu 2021. gadā, salīdzinot ar 9,3 % no IKP 2020. gadā, galvenokārt noteica lielāki ieņēmumi ekonomikas atveseļošanās rezultātā, taču vienlaikus valdība īstenoja arī dažus konsolidācijas pasākumus, tai skaitā iesaldēja publiskā sektora algas. Saskaņā ar Komisijas 2022. gada pavasara ekonomikas prognozi 2022. gadā vispārējās valdības deficīts turpinās samazināties līdz 7,5 % no IKP, neraugoties uz valdības veiktajiem pasākumiem, lai mazinātu enerģijas cenu kāpuma ekonomisko un sociālo ietekmi, un izmaksām saistībā ar Ukrainas bēgļiem sniegto palīdzību. Pieņemot, ka politika nemainīsies, prognozes liecina, ka tas 2023. samazināsies līdz 6,3 % no IKP. Tomēr pastāv risks, ka Rumānija gan 2022. gadā, gan 2023. gadā nenasniegs fiskālos mērķus, kas noteikti Padomes 2021. gada 18. jūnija ieteikumā. Valsts parāda attiecība pret IKP palielinājās no 47,2 % 2020. gadā līdz 48,8 % 2021. gadā, un paredzams, ka 2022. gadā tā turpinās palielināties līdz 50,9 %, bet 2023. gadā līdz 52,6 %. Rumānijas parāda atmaksājamības riski vidējā termiņā šķiet vidēji, jo īpaši tāpēc, ka tiek prognozēts, ka valdības parāds 2032. gadā palielināsies līdz aptuveni 73 % no IKP, un tāpēc, ka prognozes ir ļoti jutīgas pret nelabvēlīgām makrofinansālām norisēm. Neraugoties uz atbilstošu tiesisko regulējumu, Rumānijas fiskālās sistēmas īstenošanas rezultāti

kopumā ir bijuši vāji un kopš iepriekšējā ziņojuma nav uzlabojušies. Jo īpaši gada budžeta likumi vairākkārt ir bijuši pretrunā valsts fiskālajiem noteikumiem, un tajos nav ņemtas vērā vidēja termiņa budžeta stratēģijas.



(\*) Komisijas dienestu 2022. gada pavasara prognoze.

Avots: Eurostat, Komisijas dienesti.

**Rumānija nav izpildījusi valūtas kursa kritēriju.** Rumānijas leja nav iesaistīta VKM II. Rumānija *de jure* izmanto mainīgā valūtas kursa režīmu, kas ļauj centrālajai bankai veikt intervences ārvalstu valūtu tirgū. 2020. un 2021. gadā lejas kurss attiecībā pret euro pastāvīgi samazinājās. 2022. gada aprīlī lejas kurss pret euro bija par aptuveni 2 % zemāks nekā pirms diviem gadiem. Īstermiņa procentu likmju starpība attiecībā pret eurozonu no 2020. gada marta līdz 2021. gada februārim samazinājās par aptuveni 120 bāzes punktiem (no 330 bāzes punktiem), un tas atspoguļo BNR veikto galveno atsauces likmju samazināšanu šajā periodā. Pēc tam starpība palielinājās no zemākā līmeņa nedaudz virs 200 bāzes punktiem 2021. gada jūnijā līdz aptuveni 520 bāzes punktiem 2022. gada aprīlī, jo no 2021. gada septembra līdz 2022. gada aprīlim tika ieviesta stingrāka monetārā politika.

**Rumānija nav izpildījusi ilgtermiņa procentu likmju konverģences kritēriju.** Vidējā ilgtermiņa procentu likme gadā līdz 2022. gada aprīlim bija 4,7 %, kas ir lielāka par 2,6 % atsauces vērtību. Sākoties Covid-19 krīzei, ilgtermiņa procentu likme Rumānijā strauji palielinājās no 4,0 % 2020. gada februārī līdz 4,8 % 2020. gada aprīlī. Pēc tam tā pakāpeniski samazinājās un 2021. gada februārī sasniedza viszemāko līmeni — 2,7 %, un šis kritums atspoguļoja centrālo banku veiktos plašos monetārās politikas atvieglošanas pasākumus. Procentu likmes atkal sāka palielināties 2021. gada martā, un visu atlikušo gadu tās turpināja palielināties — 2021. gada decembrī tās pieauga līdz 5,4 %, kas atspoguļo lielāku inflācijas spiedienu un, sākot ar 2021. gada oktobri, — stingrāku monetāro politiku Rumānijā. 2022. gada pirmajos četros mēnešos, turpinoties inflācijas spiedienam, ieviešot jaunus stingrākas monetārās politikas pasākumus un pieaugot vēlmei izvairīties no riska pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā, Rumānijas ilgtermiņa procentu likme 2022. gada aprīlī pieauga vēl vairāk un sasniedza 6,6 %. Ilgtermiņa procentu likmju starpība attiecībā pret Vācijas etalona obligāciju šajā mēnesī sasniedza 586 bāzes punktus, salīdzinot ar 310 bāzes punktiem 2021. gada februārī.

Komisija ir izvērtējusi arī **papildu faktorus**, tai skaitā maksājumu bilances dinamiku un tirgu integrāciju. Horvātijas ārējais saldo (apvienotā tekošā konta maksājumu un kapitāla bilance) pasliktinājās no -3,1 % no IKP 2020. gadā līdz -4,8 % no IKP 2021. gadā, galvenokārt preču tirdzniecības deficīta palielināšanās dēļ. Rumānijas ekonomika ir labi integrēta eurozonā, izmantojot tirdzniecības un investīciju saiknes. Atsevišķi rādītāji, kas saistīti ar uzņēmējdarbības vidi, liecina, ka Rumānijas rezultāti

ir sliktāki nekā daudzām eurozonas dalībvalstīm. Konkrētāk, uzņēmumi saskaras ar tādiem šķēršļiem uzņēmējdarbībai kā korupcija, pārmērīgi regulēti uzņēmējdarbības pakalpojumu tirgi, biežas tiesību aktu izmaiņas un neatbilstošs to ietekmes novērtējums. Finanšu sektors Rumānijā ir mazāks un mazāk attīstīts nekā eurozonā. Rumānijas banku sektors ir labi integrēts eurozonas finanšu sistēmā, jo īpaši pateicoties tam, ka banku sistēmā ir liels ārvalstu īpašnieku īpatsvars. Tomēr uz tirgu balstīts finansējums ir mazāk attīstīts, un to apliecina ļoti mazie pašu kapitāla un privātā sektora parāda vērtspapīru tirgi. Saistībā ar makroekonomiskās nelīdzsvarotības novēršanas procedūru Komisija savā brīdināšanas mehānisma ziņojumā par 2022. gadu secināja, ka par Rumāniju ir jā sagatavo padziļināts pārskats. Tajā secināts, ka Rumānijā pastāv makroekonomiskā nelīdzsvarotība. Neaizsargātība attiecas uz ārējiem kontiem un ir saistīta ar lielu fiskālo deficītu un konkurētspējas problēmām, kuras atkal parādās.

Rumānijas atveseļošanas un noturības plānā izklāstīto reformu un investīciju rezultatīva īstenošana palīdzēs risināt galvenās makroekonomiskās problēmas. Tās ir, piemēram, publisko finanšu ilgtspēja, izglītība, siltumnīcefekta gāzu emisijas pieaugums un digitālās savienojamības trūkums. Galvenās investīcijas ir paredzētas dzelzceļa modernizācijai, ēku energoefektivitātei, valsts pārvaldes digitalizācijai un veselības aprūpes sistēmas noturības uzlabošanai. Galveno reformu mērķis ir veicināt fiskālo stabilitāti, uzlabot piekļuvi finansējumam, stiprināt valsts pārvaldi un modernizēt sociālo pabalstu sistēmu. Plāna mērķis ir arī risināt galvenās problēmas, kas saistītas ar tiesiskuma ievērošanu Rumānijā, stiprinot tiesu iestāžu neatkarību un palielinot to efektivitāti, uzlabojot tiesu iestāžu pieejamību un pastiprinot cīņu pret korupciju.

## 8. ZVIEDRIJA

**Ņemot vērā juridiskās atbilstības un konverģences kritēriju izpildes novērtējumu, kā arī attiecīgos papildu faktoros, Komisija uzskata, ka Zviedrija nav izpildījusi nosacījumus euro ieviešanai.**

**Zviedrijas tiesību akti**, konkrētāk, Likums par *Sveriges Riksbank*, Valsts iekārtas likums un Valūtas kursa politikas likums, **nav pilnībā atbilstoši** LESD 131. pantā noteiktajam saderības pienākumam. Nesaderības un nepilnības pastāv saistībā ar tādiem aspektiem kā centrālās bankas neatkarība, monetārās finansēšanas aizliegums un centrālās bankas integrācija ECBS euro ieviešanas laikā.

**Zviedrija ir izpildījusi cenu stabilitātes kritēriju.** Vidējais inflācijas līmenis Zviedrijā 12 mēnešu periodā līdz 2022. gada aprīlim bija 3,7 %, kas ir zemāks par 4,9 % atsauces vērtību. Komisija prognozē, ka turpmākajos mēnešos tas saglabāsies zem atsauces vērtības.

8.a diagramma. Zviedrija — inflācijas kritērijs kopš 2016. gada  
(procentpunkti, 12 mēnešu mainīgais vidējais)



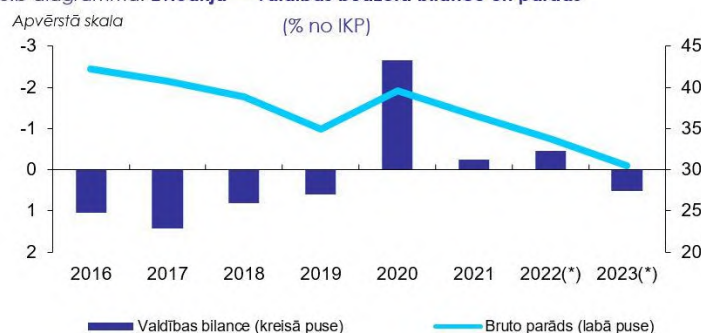
Piezīme. Punkti grafika labajā pusē parāda prognozēto atsauces vērtību un 12 mēnešu vidējo inflācijas līmeni valstī 2022. gada decembrī. Atsauces vērtības 2016., 2018. un 2020. gadam attiecas uz atsauces vērtībām, kas aprēķinātas iepriekšējos konverģences ziņojumos.  
Avots: Eurostat, Komisijas dienestu 2022. gada pavasara prognoze.

Gada SPCI inflācija Zviedrijā 2020. gadā bija 0,7 %, bet 2021. gadā tā pieauga līdz vidēji 2,7 %. 2021. gada SPCI inflācijai bija spēcīga augšupejoša tendence, un 2022. gada pirmajos mēnešos tā strauji pieauga un 2022. gada aprīlī sasniedza 6,6 %. Šī tendence uz īsu brīdi aprāvās 2021. gada vidū, kad inflācija samazinājās saistībā ar īslaicīgu pakalpojumu un rūpniecības preču cenu kāpuma tempa samazināšanos, tām nostabilizējoties pēc pirmā pandēmijas viļņa. Kopējais ikgadējās inflācijas kāpums galvenokārt atspoguļoja ievērojami augstākas enerģijas cenas, galvenokārt elektroenerģijas cenas, un vēlāk tajā pašā gadā — plašāku cenu kāpumu dažādās patēriņa cenu indeksa kategorijās. Zviedrijā 2021. gadā inflācija kopumā atbilda eurozonas inflācijai. Gada SPCI inflācija 2022. gada aprīlī bija 6,6 %.

Saskaņā ar Komisijas 2022. gada pavasara ekonomikas prognozi 2022. gadā inflācija palielināsies līdz 5,3 %, jo palielināsies enerģijas un preču cenas, kas mijiedarbosies ar noturīgāku plašāku cenu pieaugumu un piegādes ķēdes traucējumiem, bet 2023. gadā samazināsies līdz 3,0 %. Cenu līmenis Zviedrijā ir salīdzinoši augsts (aptuveni 116 % no eurozonas vidējā līmeņa 2020. gadā), un, ņemot vērā ekonomiskās attīstības līmeni, konverģence pret dominējošo eurozonas cenu līmeni ir maz ticama.

**Zviedrija ir izpildījusi publisko finanšu stāvokļa kritēriju.** Uz Zviedriju neattiecas Padomes lēmums par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu. Vispārējās valdības bilance uzlabojās no 2,7 % no IKP deficīta 2020. gadā līdz 0,2 % no IKP deficītam 2021. gadā — tas atspoguļo vairāku tādu ar Covid-19 pandēmiju saistītu pasākumu pakāpenisku atcelšanu, kas radīja pastāvīgus izdevumus dažās jomās, un kopsaucēja ietekmi, 2021. gadā atjaunojoties izaugsmei. Saskaņā ar Komisijas 2022. gada pavasara ekonomikas prognozi vispārējās valdības bilance sasniegs – 0,5 % no IKP 2022. gadā un 0,5 % no IKP 2023. gadā, kas daļēji atspoguļo fiskālā atbalsta pārtraukšanu, jo ekonomika arvien turpina atgūties. Valsts parāda attiecība pret IKP samazinājās no 39,6 % 2020. gadā līdz 36,7 % 2021. gadā, un paredzams, ka 2022. gadā tā turpinās samazināties līdz 33,8 %, bet 2023. gadā līdz 30,5 %. Zviedrijas parāda atmaksājamības riski vidējā termiņā šķiet zemi, jo īpaši tāpēc, ka tiek prognozēts, ka valdības parāds līdz 2032. gadam samazināsies līdz īpaši zēmam līmenim (aptuveni 11 % no IKP). Prognožu jutīgums pret nelabvēlīgām makrofinansiālām norisēm ir neliels. Zviedrijai ir spēcīga fiskālā sistēma, kura 2019. gadā tika reformēta, saglabājot galvenos iepriekšējās struktūras pīlārus un spēcīnot sistēmu ar jauniem elementiem (piemēram, parāda enkuru — 35 % no IKP).

8.b diagramma. Zviedrija — valdības budžeta balance un parāds



(\*) Komisijas dienestu 2022. gada pavasara prognoze.

Avots: Eurostat, Komisijas dienesti.

**Zviedrija nav izpildījusi valūtas kursa kritēriju.** Zviedrijas krona nav iesaistīta VKM II. Zviedrija *de jure* izmanto mainīgā valūtas kursa režīmu, kas ļauj centrālajai bankai veikt intervences ārvalstu valūtu tirgū. Pēc ilgstoša perioda (no 2013. gada līdz 2020. gada sākumam), kad kronas vērtība attiecībā pret euro lēni samazinājās, tā sāka pieaugt, pateicoties ekonomikas noturībai pret Covid-19 krīzi. No 2020. gada aprīļa līdz 2021. gada novembrim kronas vērtība pret euro pieauga par gandrīz 8 %. Šis kāpums notika, neraugoties uz stabiliem monetārajiem nosacījumiem (salīdzinājumā ar eurozonu), kur trīs mēnešu *STIBOR–EURIBOR* starpība 2020. un 2021. gadā vidēji bija attiecīgi 50 un 51 bāzes punkti. 2022. gada sākumā kronas vērtība samazinājās, jo Krievijas iebrukums Ukrainā izraisīja finanšu aizplūšanu uz drošām zonām, atspoguļojot vēlmes uzņemties risku pārmaiņas un īslaicīgas plūsmas, kas bija saistītas ar starptautisku uzņēmumu dividendu izmaksām. Pēc tam kronas kurss atkal nedaudz palielinājās. 2022. gada aprīlī starpība bija aptuveni 55 bāzes punkti, un valūtas kurss attiecībā pret euro bija par 5 % lielāks nekā pirms diviem gadiem.

**Zviedrija ir izpildījusi ilgtermiņa procentu likmju konverģences kritēriju.** Vidējā ilgtermiņa procentu likme gadā līdz 2022. gada aprīlim bija 0,4 %, kas ir ievērojami zemāka par 2,6 % atsauces vērtību. Kopš 2021. gada sākuma Zviedrijas ilgtermiņa procentu likmes katru mēnesi svārstās ap 0,3 % līmeni. Tas ir nedaudz vairāk nekā iepriekšējā gadā. Ilgtermiņa procentu likmju starpība attiecībā pret Vācijas etalona obligāciju 2020. un 2021. gadā saglabājās maza, un pēc īslaicīga Covid izraisīta maksimuma (76 bāzes punkti 2021. gada martā) tā pat nedaudz samazinājās līdz 46 bāzes punktiem 2022. gada februārī. Pēc nesēnā pieauguma 2022. gada aprīlī starpība bija 72 bāzes punkti.

Komisija ir izvērtējusi arī **papildu faktorus**, tai skaitā maksājumu bilances dinamiku un tirgu integrāciju. Zviedrijas ārējais saldo (apvienotā tekošā konta maksājumu un kapitāla balance) joprojām uzrāda pārpalikumu: 6,1 % no IKP 2020. gadā un 5,5 % 2021. gadā. Zviedrijas ekonomika ir labi integrēta eurozonā, izmantojot tirdzniecības un investīciju saiknes. Atsevišķi rādītāji, kas saistīti ar uzņēmējdarbības vidi, liecina, ka Zviedrijas rezultāti ir labāki nekā lielākajā daļā eurozonas dalībvalstu. Zviedrijas finanšu sektors ir ļoti attīstīts un labi integrēts ES finanšu sektorā. Finanšu sektorā dominē banku sektors, bet apdrošināšanas un pensiju fondi ir neatņemamas un ievērojamas tā daļas. Turklāt Zviedrijā ir viens no attīstītākajiem kredītu un akciju tirgiem ES dalībvalstu vidū, un tirgus finansējums ir viens no augstākajiem ES. Saistībā ar makroekonomiskās nelīdzsvarotības novēršanas procedūru Komisija savā brīdināšanas mehānisma ziņojumā par 2022. gadu secināja, ka par Zviedriju ir jā sagatavo padziļināts pārskats. Pamatojoties uz padziļinātajā pārskatā sniegto

novērtējumu, Komisija uzskata, ka Zviedrijā pastāv nelīdzsvarotība un ievainojamība, kas saistīta ar augstām un augošām mājokļu cenām un augstu mājtsaimniecību parādsaistību līmeni, kas Zviedriju pakļauj nelabvēlīgu satricinājumu un mājokļu cenu haotiskas korekcijas riskam, kas varētu kaitīgi ietekmēt reālo ekonomiku un banku sektoru.

Zviedrijas atveseļošanas un noturības plānā (ANP) izklāstīto reformu un investīciju rezultatīva īstenošana palīdzēs risināt galvenās makroekonomiskās problēmas. Tās ietver zaļo un digitālo pārkārtošanos, demogrāfiskās pārmaiņas, kā arī izglītības un veselības aprūpes sistēmu stiprināšanu. Galvenās investīcijas ietver subsīdiju shēmas, lai paātrinātu rūpniecības un transporta dekarbonizāciju, ātrdarbīgu platjoslas savienojumu ieviešanu mazapdzīvotos apgabalos un ieguldījumus izglītībā un digitālajās prasmēs. Galvenās reformas ietver prasību degvielu piegādātājiem benzīnam, dīzeļdegvielai un aviācijas degvielai pievienot ilgtspējīgu biodegvielu, uzlabot pensiju un sociālās nodrošināšanas sistēmu ilgtspēju, apkarot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, palielināt veselības aprūpes sistēmas pieejamību un kapacitāti, kā arī veicināt mājokļu piedāvājumu, samazinot šķēršļus būvatļauju izsniegšanas procedūrā.